

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Penzijní připojištění a penzijní fondy v České republice

Supplementary Pension Insurance and Pension Funds in the Czech Republic

Student: Bc. Lenka Proskeová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Marie Lichnovská, Ph.D.

Ostrava 2011

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně, přílohu č. 2 danou mi k dispozici jsem samostatně doplnila.

V Ostravě 29. dubna 2011

.....

podpis

1 Úvod.....	1
2 Teoretické vymezení penzijního připojištění.....	3
2.1 Penzijní připojištění.....	3
2.1.1 Historie penzijního připojištění na pojistném trhu v České republice	3
2.1.2 Vznik penzijního připojištění	4
2.1.3 Příspěvky na penzijní připojištění	4
2.1.4 Nároky z penzijního připojištění	6
2.1.5 Přerušování penzijního připojištění.....	8
2.1.6 Ukončení a zánik penzijního připojištění.....	9
2.2 Daňové úlevy a danění dávek penzijního připojištění.....	10
2.3 Penzijní fond.....	16
2.3.1 Založení penzijního fondu.....	16
2.3.2 Plán a statut penzijního fondu	17
2.3.3 Depozitář	19
2.3.4 Ukončení činnosti fondu	20
2.4 Státní dozor a sankce	21
2.5 Asociace penzijních fondů ČR	22
3 Analýza vybraných produktů penzijního připojištění.....	24
3.6 Společné informace pro vybrané penzijní fondy.....	26
3.1 Allianz penzijní fond, a. s.	28
3.2 AXA penzijní fond, a. s.	30
3.3 Generali penzijní fond, a. s.	32
3.4 ING penzijní fond, a. s.	34
3.5 Penzijní fond České pojišťovny	38
3.6 Výpočet výše penze	40
4 Srovnání a vyhodnocení analýzy.....	44
4.1 Porovnání vybraných ukazatelů.....	44
4.2 Srovnání jednotlivých fondů a jejich produktů	49
4.3 Vyhodnocení analýzy	54
4.4 Důchodová reforma	55
5 Závěr	57
Seznam použité literatury.....	58
Seznam použitých zkratk	
Seznam příloh	

1 Úvod

Každý člověk projde během svého života několika různými etapami. Jednou z nich je určitě stáří. V tomto období dochází k úbytku fyzických sil, v důsledku odchodu do důchodu člověk začíná dostávat méně finančních prostředků, než na jaké byl zvyklý v průběhu svého pracovního života.

Lidé se v České republice dožívají stále vyššího věku, počet narozených dětí klesá a klesá počet pracujících osob, které přispívají do systému odvodem sociálního pojištění, ze kterého se důchody vyplácejí a tudíž je potřeba vynakládat stále větší množství financí na výplatu těchto dávek. Již nyní je jasné, že stávající zatížení důchodového systému je neudržitelné a pokud si chce člověk zachovat alespoň určitý životní standard, je a bude potřeba, aby si během svého pracovního života nastřádal určitý finanční obnos, který mu zajistí důstojný život i po odchodu do důchodu. Jedním z takových produktů, který může zabezpečit každého z nás ve stáří, je penzijní připojištění.

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolila téma penzijní připojištění a penzijní fondy v České republice. Tato problematika je v současné době velice aktuální a o zabezpečení na stáří slýcháme v běžném životě téměř každý den.

Cílem mé diplomové práce je analýza a porovnání vybraných penzijních fondů a jejich produktu, kterým je penzijní připojištění se státním příspěvkem.

Diplomová práce je členěna do tří hlavních částí. První část je teoretická, druhá část a třetí část jsou zaměřeny na praktickou aplikaci.

V úvodní teoretické části práce vymezuji teoretické aspekty penzijního připojištění a penzijních fondů. Jako studentka oboru účetnictví a daně samozřejmě zmiňuji také daňové dopady, které s penzijním připojištěním souvisí.

V druhé části diplomové práce již pracuji s konkrétními penzijními fondy a jejich produktem. Nejprve zdůvodňuji výběr konkrétních produktů, následně jsou v práci popsány jednotlivé fondy a charakterizován jejich produkt, výhody a nevýhody, které s penzijním připojištěním souvisí, a také vymezuji jednotlivé druhy dávek, které si může účastník zvolit.

Pro běžného občana je také důležitá výsledná velikost naspořené částky, kterou bude mít k dispozici po období ukončení spoření, proto uvádím praktický příklad, na kterém

počítám výslednou naspořenou částku, velikost jednorázového vyrovnání, úspor na dani a pravděpodobnou velikost doživotní penze.

K porovnání a zhodnocení výsledků analýzy přistupuji v závěrečné části práce. V práci analyzuji jednotlivá kritéria, podle kterých si může člověk vybrat pro něj nejlepší penzijní fond.

V současné době slýcháme téměř každý den o penzijní reformě. Dotkne se velkého množství občanů, a proto se zmiňuji o této reformě v závěrečné části práce.

2 Teoretické vymezení penzijního připojištění

2.1 Penzijní připojištění

Penzijní připojištění je upraveno zákonem č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením (dále jen „zákon o penzijním připojištění“).

Penzijním připojištěním se rozumí shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a od státu, které jsou poskytnuty ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplacení dávek penzijního připojištění.¹ Jedinými poskytovateli penzijního připojištění se státním příspěvkem jsou v České republice penzijní fondy.

2.1.1 Historie penzijního připojištění na pojistném trhu v České republice

Penzijní připojištění se začalo vyvíjet v naší zemi na počátku 90. let. Důvodem jeho vzniku byla a je snaha podpořit občany v individuálním zajištění na stáří. Hlavní úlohu zatím stále v důchodovém pojištění nese stát a to systémem povinného státního důchodového pojištění, avšak na základě dobrovolnosti si může každý jednotlivec spořit například prostřednictvím dobrovolného soukromého penzijního připojištění.

Penzijní připojištění funguje na českém trhu od roku 1994, kdy obdrželo povolení k činnosti 47 subjektů. Dva fondy však činnost nikdy nezahájily. Postupem času došlo k výrazné konsolidaci sektoru, počet fondů se neustále snižoval až do dnešní podoby. V současné době působí na trhu penzijního připojištění 10 penzijních fondů, které jsou ve většině případů členy nadnárodních finančních uskupení.

Občané projeví největší zájem o penzijní připojištění v prvních 3 letech svého fungování a následně po roce 2000. V současné době činí počet připojištěných osob 4 502 080² (k 30. 9. 2010) a jejich počet se každý rok zvyšuje.

¹ Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a jeho dalších změnách

² http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_ukazatele_penzijniho_pripojisteni_58647.html

2.1.2 Vznik penzijního připojištění

Penzijní připojištění vzniká na základě písemně uzavřené smlouvy mezi účastníkem penzijního připojištění a penzijním fondem a to ke dni, který je uveden ve smlouvě. Účast na penzijním připojištění funguje na dobrovolném principu.

Účastníkem penzijního připojištění se může stát každá fyzická osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území České republiky.

Účastníkem penzijního připojištění může být také cizinec a to za předpokladu, že splňuje předchozí podmínky a zároveň se účastní na důchodovém nebo zdravotním pojištění v České republice.

Žádný účastník nemůže být diskriminován z důvodů pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, zdravotního stavu, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu a věku.³

Za diskriminaci z důvodu pohlaví se však nepovažuje, jestliže se pro účely výpočtu výše penze použijí údaje uvedené v úmrtnostních tabulkách zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy a to z důvodu na prokazatelný demografický fakt, že se ženy dožívají průměrně vyššího věku než muži.⁴

2.1.3 Příspěvky na penzijní připojištění

Účastník penzijního připojištění má povinnost platit na své penzijní připojištění příspěvky. Příspěvek účastníka může být složen z několika plateb (příspěvků) od různých subjektů. Na jeho jednotlivé části se vztahují různé podoby státní podpory. Na příspěvek placený samotným účastníkem se vztahuje přímo státní podpora. Zaměstnavatel je podporován státem formou úlev na dani.

Celkový příspěvek účastníka se skládá ze dvou složek:

- z příspěvku placeného samotným účastníkem,
- z příspěvku placeného třetí osobou, kterou může být např. zaměstnavatel nebo rodič účastníka.

³ Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a jeho dalších změnách

⁴ PŘIB, J. *Kdy do důchodu a za kolik*. 11. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3292-3.

Výše příspěvků je dána smluvně v písemné podobě. Částka může být různě vysoká, nesmí být však nižší než 100,- Kč měsíčně, neboť je to nejnižší možná částka pro přiznání a nárokování státního příspěvku. Podle zákona o penzijním připojištění si může účastník dohodnout s penzijním fondem změnu výše příspěvku a to vždy písemnou formou. Tuto změnu lze provést pouze do budoucna, v penzijním plánu může být uvedena lhůta pro tuto změnu, která nesmí být delší než 3 kalendářní měsíce ode dne doručení oznámení o změně výše příspěvku.

Účastník platí penzijní příspěvky do konce kalendářního měsíce, na který se platí. Pokud platí příspěvky na delší období dopředu, platí se do konce prvního kalendářního měsíce tohoto období. Příspěvek se považuje za zaplacený, je-li do konce kalendářního měsíce připsán na účet penzijního fondu u jeho depozitáře.

Státní příspěvky

Stát poskytuje prostřednictvím Ministerstva financí ČR penzijnímu fondu ze státního rozpočtu státní příspěvky. Pokud jsou placeny příspěvky za delší období než je kalendářní měsíc, výše státního příspěvku se stanoví podle průměrné měsíční výše připadající na toto období.

Státní příspěvky náleží účastníkovi pouze tehdy, byl-li příspěvek na penzijní připojištění zaplacen včas, to znamená do konce kalendářního měsíce na účet penzijního fondu u jeho depozitáře.

Tabulka 2.1 Stanovení výše příspěvku na kalendářní měsíc podle měsíční výše příspěvku účastníka:

Výše státního příspěvku účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč
100 – 199	50 Kč + 40 % z částky nad 100 Kč
200 – 299	90 Kč + 30 % z částky nad 200 Kč
300 – 399	120 Kč + 20 % z částky nad 300 Kč
400 – 499	140 Kč + 10 % z částky nad 400 Kč
500 a více	150 Kč

Zdroj: Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a jeho dalších změnách

2.1.4 Nároky z penzijního připojištění

Z penzijního připojištění se účastníkům poskytují tyto druhy dávek:

1. penze,
2. jednorázové vyrovnání,
3. odbytné.

Dávky penzijního připojištění jsou vypláceny ve lhůtách a způsobem stanoveným penzijním plánem daného penzijního fondu nebo podle toho, jak je dohodnuto s příjemcem penze. Jsou vypláceny na základě žádosti oprávněného.

ad 1. Penze

Penze z penzijního připojištění je považována za základní podobu finančního vypořádání mezi účastníkem na straně jedné a penzijním fondem na straně druhé, poté co skončilo období placení příspěvků na penzijní připojištění a účastník se rozhodl, že uplatní svůj nárok na čerpání penze.

Výše penze se stanoví v penzijním plánu podle pojistně-matematických metod a také s přihlédnutím k hospodaření penzijního fondu. Výše penze závisí na celkové částce, která je na účtu účastníka. Tato částka je složena z několika částí – z příspěvku placeného účastníkem, ze státních příspěvků, z podílů na výnosech hospodaření fondu. Penze se stanovuje z této částky s přihlédnutím k požadované délce výplaty. V případě doživotních penzí se bere v úvahu také statisticky předpokládaná délka dožití.⁵

Účastník si může sjednat tyto druhy penzí:

- a) starobní,
- b) invalidní,
- c) výsluhovou,
- d) pozůstalostní.

• Starobní penze

Účastník má nárok na výplatu starobní penze za splnění těchto podmínek:

- přiznání starobního důchodu nebo
- dosažení věku stanoveného penzijním plánem, který nesmí být nižší než 60 let.

⁵ PŘIB, J. *Kdy do důchodu a za kolik*. 11. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3292-3.

Další podmínkou nároku na starobní penzi je doba placení příspěvků na penzijní připojištění (dále jen „pojištění doba“). Pojištěná doba musí trvat alespoň 60 kalendářních měsíců a zároveň nesmí být delší než 120 kalendářních měsíců.

- **Invalidní penze**

Podmínkou nároku na invalidní penzi je přiznání plného invalidního důchodu a od roku 2010 invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně. Pojištěná doba nesmí být kratší než 36 kalendářních měsíců a přitom nesmí být delší než 60 kalendářních měsíců.

- **Výsluhová penze**

Tento typ penze může, avšak nemusí být obsažen v penzijním plánu daného penzijního fondu. Její výplata je podmíněna dosažením určité doby penzijního připojištění, která je stanovena penzijním plánem.

U výsluhové penze je základní podmínkou nároku na tuto penzi placení příspěvku účastníkem v délce nejméně 180 kalendářních měsíců.

V případě, kdy penzijní plán penzijního fondu nabízí také výsluhovou penzi, nesmí být příspěvky na výsluhovou penzi vyšší než příspěvky na starobní penzi, protože smyslem penzijního připojištění jsou penze starobní, zatímco výsluhové a invalidní jsou považovány pouze za doplňkové.

- **Pozůstalostní penze**

Podmínkou nároku na pozůstalostní penzi je kromě smrti účastníka určení osob, které mají na tuto penzi nárok ve smlouvě o penzijním připojištění. Penzijní plán může stanovit také další podmínky, např. placení příspěvků účastníkem po určitou dobu.

ad 2. Jednorázové vyrovnání

Místo penze může náležet účastníkovi jednorázové vyrovnání. Podmínky pro jednorázové vyrovnání jsou stanoveny penzijním plánem.

Pokud účastníkovi vznikne nárok na jednorázové vyrovnání, musí doručit písemnou žádost o jeho výplatu. Penzijní fond má povinnost vyplatit toto vyrovnání do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, na který byl poslední příspěvek účastníka placen. V případě, že účastník přerušil výplatu penzijního připojištění před uplatněním

žádosti, penzijní fond je povinen jednorázové vyrovnání vyplatit do 3 měsíců po doručení písemné žádosti o jeho výplatu.

ad 3. Odbytné

Na odbytné má nárok:

- a) účastník, který zaplatil příspěvky minimálně na 12 kalendářních měsíců a jehož penzijní připojištění bylo ukončeno výpovědí nebo dohodou v případě, že mu není vyplácena penze. Minimální délka trvání penzijního připojištění byla aspoň 12 kalendářních měsíců a nedošlo k převodu prostředků do penzijního připojištění u jiného penzijního fondu,
- b) fyzická osoba určená ve smlouvě, pokud účastník zemřel a nebyla mu vyplácena penze nebo nebylo vyplaceno jednorázové vyrovnání a pokud nevznikl nárok na pozůstalostní penzi nebo pokud se nároku na pozůstalostní penzi všechny FO určené ve smlouvě písemně vzdaly.

Výše odbytného se rovná úhrnu příspěvků zaplacených účastníkem a podílu na výnosech hospodaření penzijního fondu odpovídajícího výši jím zaplacených příspěvků.

Odbytné se vyplácí na základě žádosti účastníka nebo FO určené ve smlouvě. Penzijní fond je povinen jej vyplatit do 3 měsíců ode dne doručení žádosti. Pokud účastník zažádá o výplatu odbytného před koncem penzijního připojištění, penzijní fond má povinnost vyplatit toto odbytné nejpozději do 3 měsíců.

Při výplatě odbytného jsou příspěvky zaměstnavatele a výnosy zdaněny 15 % sazbou daně z příjmu.

2.1.5 Přerušeni penzijního připojištění

Účastník se může dobrovolně rozhodnout pro přerušeni penzijního připojištění. Přerušeni nastává dnem, který je uveden v oznámení o přerušeni penzijního připojištění příslušnému penzijnímu fondu, nejdříve však prvním dnem kalendářního měsíce, který následuje po měsíci doručení písemného oznámení penzijnímu fondu.

Účastník může penzijní připojištění přerušit, pokud:

- a) platil příspěvky na penzijní připojištění po dobu 36 kalendářních měsíců, nebo
- b) platil příspěvky po dobu 12 kalendářních měsíců v případě každého dalšího přerušení penzijního připojištění u téhož penzijního fondu; přeruší-li účastník penzijní připojištění, má nárok po dobu přerušení na podíl na výnosech u penzijního fondu, u kterého penzijní připojištění přerušil.

V případě přerušení penzijního připojištění účastník ztrácí nárok na státní příspěvky po dobu, co příspěvky na penzijní připojištění neplatí.

2.1.6 Ukončení a zánik penzijního připojištění

Účastník smí smlouvu o penzijním připojištění kdykoliv písemně vypovědět. V penzijním plánu může být stanovena výpovědní doba, která začíná prvním dnem kalendářního měsíce po doručení výpovědi a nesmí být delší než dva kalendářní měsíce.

Potvrzení o výpovědi smlouvy musí penzijní fond stvrdit nejpozději do 30 dnů ode dne doručení výpovědi a musí sdělit účastníkovi datum, kdy penzijní připojištění zanikne.

Penzijní připojištění zaniká dnem:

- a) ukončení výplaty poslední penze,
- b) výplaty jednorázového vyrovnání místo poslední penze,
- c) na kterém se účastník a penzijní fond písemně dohodli,
- d) ke kterému bylo penzijní připojištění vypovězeno penzijním fondem,
- e) výplaty odbytného při zániku penzijního fondu, pokud nedošlo k převzetí povinností penzijního fondu jiným penzijním fondem,
- f) ukončení trvalého pobytu účastníka na území České republiky,
- g) ztráty bydliště na území členského státu EU nebo ukončení účasti v důchodovém pojištění nebo zdravotním pojištění v České republice,
- h) úmrtí účastníka⁶.

⁶ Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a jeho dalších změnách

K výpovědi penzijního připojištění může dojít také ze strany penzijního fondu a to v těchto případech:

- a) účastník po dobu alespoň 6 kalendářních měsíců, popř. delší dobu stanovenou penzijním plánem neplatí příspěvky nebo účastník nesplnil jinou povinnost vyplývající z penzijního plánu, s níž tento plán spojuje možnost výpovědi; účastník musí být nejméně 1 měsíc před vypovězením penzijního připojištění upozorněn na možnost výpovědi písemnou formou,
- b) účastník při uzavírání smlouvy uvedl nepravdivé údaje mající vliv na nárok poskytování státního příspěvku nebo na dávky penzijního připojištění nebo účastník zatajil skutečnosti, které jsou rozhodné pro uzavření smlouvy,
- c) účastník nesplňuje podmínky stanovené zákonem o penzijním připojištění.

Penzijní připojištění nelze vypovědět penzijním fondem za předpokladu, že účastník již stačil splnit podmínku pro vznik nároku na výplatu penze. Touto podmínkou se rozumí placení příspěvků po dobu stanovenou penzijním plánem nebo splnění podmínky do konce výpovědní doby definované penzijním plánem.

2.2 Daňové úlevy a danění dávek penzijního připojištění

Daňové úlevy účastníkům

Podle zákona o daních z příjmů může účastník penzijního připojištění se státním příspěvkem od svého základu daně odečíst příspěvek jím zaplacený na penzijní připojištění se státním příspěvkem podle smlouvy o penzijním připojištění uzavřené mezi účastníkem (poplatníkem) a penzijním fondem.

Částka, kterou lze od základu daně odečíst, se rovná souhrnu příspěvků zaplacených účastníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem na dané zdaňovací období sníženému o 6.000 Kč.⁷ Maximální částka, kterou lze ročně odečíst od základu daně, činí 12.000 Kč.

Odpočet příspěvků na penzijní připojištění se státním příspěvkem lze uplatnit za splnění těchto předpokladů:

- smlouva je uzavřené alespoň do 60 let věku účastníka,
- účastník platí penzijní připojištění minimálně 60 měsíců.

⁷ Zákon č.586/1992 Sb. o daních z příjmů, §15 odst. 5 písm. a

Tento odpočet lze uplatnit buď vlastním daňovým přiznáním, nebo prostřednictvím zaměstnavatele v rámci ročního zúčtování záloh na daň.

Nárok na odpočet příspěvků účastník prokazuje:

- potvrzením penzijního fondu o výši zaplacených příspěvků nejpozději do 15. února příslušného roku,
- smlouvou o penzijním připojištění.

Pokud příspěvky účastníka nepřesáhnou za rok částku 6.000 Kč, nemůže si uplatnit příspěvky jako nezdaniitelnou položku snižující ZD.

Jestliže účastníkovi jeho penzijní připojištění zaniklo bez nároku na výplatu penze nebo jednorázové vyrovnání a zároveň penzijní fond vyplatil účastníkovi odbytné, pak nárok na uplatnění odpočtu nezdaniitelné části základu daně zaniká. Ve zdaňovacím období, ve kterém k této události došlo, vzniká účastníkovi příjem podle § 10 zákona o daních z příjmů. Příjmem se rozumí částky, o které byl účastníkovi snížen základ daně v příslušných letech z důvodů zaplacených příspěvků na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem.

Penzijní připojištění jako nezdaniitelná položka ZD

Na následujícím příkladu je ukázáno, k jaké úspoře na dani může dojít, pokud si účastník platí měsíčně penzijní připojištění ve výši 500, 1000 a 1500 Kč.

Příklad:

Pan Rychlý pobírá měsíční hrubou mzdu ve výši 23.665 Kč. Je svobodný, bezdětný. U svého zaměstnavatele podepsal Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob a z funkčních požitků.

Tabulka 2.2 Penzijní připojištění jako nezdaniitelná položka ZD

	Výše příspěvku na penzijní připojištění v Kč			
	0	500	1000	1500
Hrubá mzda měsíční	23.665	23.665	23.665	23.665
Hrubá mzda roční	283.980	283.980	283.980	283.980
Pojistné placené zaměstnavatelem	96.554	96.554	96.554	96.554

Základ daně	380.534	380.534	380.534	380.534
Nezdanitelné části ZD (penzijní připojištění)	-	0	6.000	12.000
ZD snížený o nezdanitelné části	380.534	380.534	374.534	368.534
ZD zaokrouhlený	380.500	380.500	374.500	368.500
Daň (15 %)	57.075	57.075	56.175	55.275
Slevy na dani	24.840	24.840	24.840	24.840
Daň po slevách	32.235	32.235	31.335	30.435
Úspora na dani	-	0	900	1800

Zdroj: vlastní úprava

I když se nacházíme v roce 2011, je hrubá mzda a daňová povinnost počítána ještě za rok 2010. Počítám roční zúčtování za rok 2010, kde mohu zahrnout výši příspěvku na penzijní připojištění jako nezdanitelnou položku základu daně.

Protože pan Rychlý podepsal u svého zaměstnavatele „Prohlášení“, odečítá se od jeho vypočtené daně sleva na poplatníka ve výši 24.840 Kč. Kdybychom dělali roční zúčtování za rok 2011, sleva na poplatníka by činila 23.640 Kč díky tzv. povodňové dani, kterou nyní každý poplatník platí ve výši 100 Kč měsíčně (1.200 Kč ročně). Roční zúčtování za rok 2011 by měl zaměstnavatel provést do 15. února roku 2012.

Jako základ daně slouží tzv. superhrubá mzda, kterou se rozumí hrubá mzda navýšená o pojistné hrazené zaměstnavatelem ve výši 34 %.

Nejvyšší možné úspory na dani pan Rychlý dosáhne, pokud si bude platit penzijní připojištění ve výši 1.500 Kč. V tom případě ročně uspoří 1.800 Kč. Naopak pokud bude platit měsíční příspěvky na penzijní připojištění ve výši 500 Kč, k žádné úspoře na dani nedojde.

Daňový režim související s příspěvky zaměstnavatelů na penzijní připojištění zaměstnanců

Od daně z příjmů fyzických osob jsou osvobozeny příspěvky zaměstnavatele na penzijní připojištění se státním příspěvkem poukázaný na účet jeho zaměstnance u penzijního fondu. Souhrnně lze odečíst maximálně 24.000 Kč ročně od téhož zaměstnavatele.

Platby do 24.000 Kč jsou osvobozeny od odvodů sociálního a zdravotního pojištění. Zaměstnavatelé mohou tyto platby zahrnout do nákladů na dosažení, zajištění a udržení příjmů, pokud jsou příspěvky upraveny v kolektivní smlouvě nebo ve vnitřním předpise (§ 24 odst. 2 písm. j) bod 5 ZDP).

Příklad:

Na následujícím příkladu ukazují výhodnost placení příspěvků zaměstnavatelem na účet jeho zaměstnance. Tato forma je pro zaměstnavatele výhodnější než navýšení hrubé mzdy zaměstnance přímo. Příspěvek je výhodný nejen pro zaměstnavatele, kdy mu šetří náklady, ale také pro zaměstnance, kdy dochází ke zvýšení mzdy, i když formou příspěvku na penzijní připojištění.

Panu Novákovi se rozhodl jeho zaměstnavatel zvýšit mzdu. V prvním případě se rozhodl pro její přímé zvýšení, ve 2. případě se rozhodl přispívat na jeho penzijní připojištění ve výši 1.000 Kč měsíčně.

Tabulka 2.3 Daňové úlevy pro zaměstnavatele

Výplatní páska	1. varianta – přímé zvýšení mzdy	2. varianta – příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění
Hrubá mzda	25.000	25.000
Hrubá mzda po přímém navýšení	26.000	25.000
Příspěvek na penzijní připojištění	-	1.000
Odvod sociálního a zdravotního pojištění za zaměstnance	2.860	2.750
Pojistné zaměstnavatele	8.840	8.500
Superhrubá mzda	34.840	33.500

Základ daně	34.900	33.500
Daň (15 %)	5.235	5.025
Slevy na dani	2.070	2.070
Daň po slevách	3.165	2.955
Čistá mzda	19.975	20.295

Zdroj: vlastní úprava

Díky příspěvku zaměstnavatele na penzijní připojištění jeho zaměstnance, se zaměstnanci zvýšila čistá mzda více, než kdyby zaměstnavatel navýšil zaměstnanci jeho hrubou mzdu přímo.

Zaměstnavatel si určitě dopředu udělá propočet, jaké náklady mu zvýšení mzdy u jeho zaměstnance přináší, ať už formou přímého zvýšení mzdy, nebo placením příspěvků na penzijní připojištění svého zaměstnance.

Tabulka 2.4 Náklady zaměstnavatele na svého zaměstnance

Výplatní páska	1. varianta – přímé navýšení mzdy	2. varianta – příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění
Mzdové náklady	19.975	20.295
Náklady na odvod zaměstnavatele		
- 25 % sociální pojištění	6.500	6.250
- 9 % zdravotní pojištění	2.340	2.250
Daňové náklady zaměstnavatele	28.815	28.795

Zdroj: vlastní úprava

Pro zaměstnavatele je určitě výhodnější, pokud zaměstnanci přispívá na jeho penzijní připojištění než, aby mu přímo navýšil jeho hrubou mzdu, protože přímé navýšení mzdy podléhá odvodu sociálního a zdravotního pojištění, zatímco příspěvek na penzijní připojištění je od těchto dávek osvobozen. V tomto případě došlo k úspoře pouze ve výši 20 Kč, kdyby zaměstnavatel přispíval více zaměstnancům, došlo by k výraznější úspoře nákladů.

V následující tabulce je porovnání obou variant, jak z hlediska zaměstnance, tak z hlediska zaměstnavatele.

Tabulka 2.5 Porovnání variant

Varianta zvýšení příjmu	Čistá mzda	Daňově uznatelné výdaje zaměstnavatele
1. přímé navýšení mzdy	19.975	28.815
2. příspěvek na penzijní připojištění	20.295	28.795
Přínos pro zaměstnance/zaměstnavatele	320 Kč	20 Kč

Zdroj: vlastní úprava

Při výsledném porovnání jasně vyplývá, že příspěvek na penzijní připojištění je výhodný, jak pro samotného zaměstnance, když se mu jeho čistý příjem zvýší, tak také pro zaměstnavatele, kdy dochází k úspoře nákladů.

Danění dávek penzijního připojištění

Všechny dávky penzijního připojištění podléhají zdanění. Základem daně u penzijního připojištění se rozumí dávka penzijního připojištění se státním příspěvkem, která je snížena o zaplacené příspěvky a o státní příspěvky na penzijní připojištění. Tento základ daně podléhá zvláštní sazbě daně ve výši 15 %.

2.3 Penzijní fond

Penzijní fond je právnickou osobou se sídlem na území České republiky, která provozuje penzijní připojištění se státním příspěvkem podle zákona o penzijním připojištění.

Má formu akciové společnosti, která se řídí ustanoveními obchodního zákoníku, pokud není v zákoně o penzijním připojištění stanoveno jinak.

V současné době fungují penzijní fondy jako otevřené, to znamená, že za účastníka se může přihlásit každý, kdo splňuje podmínky zákona o penzijním připojištění být účastníkem.

Penzijní fondy mají řadu specifik:

- ani banka, která vykonává pro penzijní fond funkci depozitáře, ani PO, v níž má depozitář přímý nebo nepřímý podíl na ZK penzijního fondu vyšší než 10 %, nesmí nabývat akcie příslušného penzijního fondu,
- akcie penzijního fondu nesmí nabývat zdravotní pojišťovna,
- penzijní fond může vydávat akcie pouze ve stejné jmenovité hodnotě, které znějí na jméno,
- nesmí vydávat svým zaměstnancům akcie za zvýhodňujících podmínek,
- nesmí vydávat prioritní akcie.

2.3.1 Založení penzijního fondu

Ke vzniku a činnosti penzijního fondu je třeba povolení, které uděluje na základě písemné žádosti zakladatelů penzijního fondu Ministerstvo financí České republiky po dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Komisí pro cenné papíry.

Žádost o povolení založení penzijního fondu musí obsahovat:

- a) obchodní firmu a sídlo fondu,
- b) výši základního kapitálu,
- c) věcné a organizační předpoklady pro činnost fondu,
- d) odbornou způsobilost a bezúhonnost navrhovaných členů představenstva a dozorčí rady penzijního fondu⁸,
- e) depozitáře.

⁸ Bezúhonnou osobou je FO, která nebyla pravomocně odsouzena pro trestný čin majetkové povahy nebo jiný úmyslný trestný čin

Součástí žádosti o povolení založení PF je také schválený statut a penzijní plán, schválení osob, které jsou navrhovány za členy představenstva a dozorčí rady penzijního fondu. Dále musí být schválen depozitář pro příslušný penzijní fond.

Povolení se uděluje na dobu neurčitou a nelze je převádět na jinou osobu.

Přílohy k žádosti o založení penzijního fondu:

- a) listiny prokazující založení akciové společnosti, splacení celého ZK a původ ZK,
- b) stanovy penzijního fondu,
- c) návrh statutu penzijního fondu,
- d) návrh penzijního plánu pro penzijní fond.

Penzijní fond nelze založit na základě veřejné nabídky akcií. Hodnota základního kapitálu musí být v minimální výši 50.000.000 Kč. Základní kapitál tvoří pouze peněžité vklady, které jsou splatné před podáním žádosti o založení penzijního fondu. Případné zvýšení ZK nelze provést nepeněžitými vklady.

V případě nesplnění požadavků stanovených zákonem o penzijním připojištění nebo nesplnění předpokladů pro výplatu navrhovaných dávek penzijního připojištění Ministerstvo financí neudělí povolení pro vznik a založení fondu.

2.3.2 Plán a statut penzijního fondu

Každý penzijní fond musí mít svůj statut a penzijní plán. Stanovy určí, jakým způsobem bude statut a penzijní plán přijímán. Každá změna statutu a penzijního plánu musí být schválena ministerstvem financí po dohodě s Komisí pro cenné papíry v případě statutu nebo Ministerstvem práce a sociálních věcí v případě penzijního plánu, jinak bude neplatná. Pokud ministerstvo financí do 30 dnů ode dne doručení návrhu na změnu statutu nesdělí nesouhlas se změnou, platí, že změna je schválena. V případě změny penzijního plánu je lhůta na schválení/neschválení ministerstvem financí 60 dnů.

Penzijní plán

Penzijní plán je dokument, který upravuje smluvní vztahy mezi účastníkem penzijního připojištění a penzijním fondem.

Je dokumentem, který musí být každému přístupný a musí být přiložen ke každé smlouvě o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

Penzijní plán upravuje:

- a) druhy penzí a ostatních dávek penzijního připojištění,
- b) podmínky nároku na dávky penzijního připojištění a jejich výplatu,
- c) způsob výpočtu dávek poskytovaných z penzijního připojištění,
- d) důvody vypovězení penzijního připojištění,
- e) výši příspěvků,
- f) podmínky odkladu nebo přerušení placení příspěvků a změny výše příspěvků,
- g) pravidla a způsob placení příspěvků a postup při neplacení a opožděném nebo nesprávném placení příspěvků,
- h) podmínky převzetí peněžních prostředků z penzijního připojištění u jiného penzijního fondu a úpravu nároků na základě tohoto převzetí,
- i) zásady, podle kterých se účastníci včetně příjemců penzí podílejí na výnosech hospodaření penzijního fondu.

Penzijní plán může být definován příspěvkově nebo dávkově.

Penzijní plán definovaný dávkově

V tomto penzijním plánu se účastník a penzijní fond dohodnou na výsledné velikosti dávky, to znamená, definují starobní penzi účastníka. Penzijní fond se zaváže, že účastníkovi v určitém věku vyplatí buď jednorázově určitou částku, nebo že mu bude doživotně vyplácet určitou částku měsíčně.

Úkolem penzijního fondu je udělat správný propočet měsíční platby a počtu let placení. Také si musí vytvořit určitou finanční rezervu a to pro případ, že účastník zemře dříve, než se očekávalo a penzijní fond bude muset vyplatit pozůstalým osobám.

S tímto penzijním plánem se setkáváme v České republice pouze v případě invalidní penze.

Penzijní plán definovaný příspěvkově

V tomto případě výsledná penze účastníka závisí na 3 faktorech:

- na celkovém úhrnu příspěvků zaplacených ve prospěch účastníka (příspěvky placené účastníkem a třetí osobou),
- na podílu účastníka na výnosech hospodaření penzijního fondu,
- na věku, od kterého je penze poskytována (čím později začne účastník čerpat, tím vyšší výplatu dávek může dostávat).

Takto konstruovaný penzijní plán mají všechny penzijní fondy působící v České republice.

Statut penzijního fondu

Statut musí obsahovat tyto náležitosti:

- a) rozsah činnosti penzijního fondu,
- b) zaměření a cíle investiční politiky penzijního fondu, zejména druhy majetkových hodnot, které budou pořizovány z peněžních prostředků penzijního fondu,
- c) zásady hospodaření penzijního fondu,
- d) způsob použití zisku,
- e) obchodní firmu a sídlo depozitáře,
- f) způsob zveřejňování zpráv o hospodaření s majetkem penzijního fondu a změnách statutu a informaci o tom, kde lze tyto zprávy obdržet.

Statut penzijního fondu musí být také každému účastníkovi přístupný.

2.3.3 Depozitář

Penzijnímu fondu vede účty banka, která se nazývá depozitář Penzijní fond má povinnost zřídit u svého depozitáře samostatné běžné účty pro tyto operace:

- přijímání a vracení příspěvků účastníků,
- poskytování a vracení státních příspěvků,
- financování činnosti penzijního fondu,
- umístování a ukládání prostředků penzijního fondu.

Jak již bylo zmíněno dříve (kap. 2.3. Penzijní fond), banka, která vykonává funkci depozitáře a má podíl na ZK přesahující 10 %, nesmí nabývat akcie tohoto fondu.

Změna depozitáře musí být schválena ministerstvem financí po dohodě s Komisí pro cenné papíry, jinak je neplatná. Pokud ministerstvo financí nesdělí penzijnímu fondu do 30 dnů ode dne doručení návrhu na změnu, že se změnou nesouhlasí, změna je schválena.

Pokud banka vykonávající činnost depozitáře porušuje povinnosti stanovené zákonem o penzijním připojištění nebo depozitářskou smlouvou, může ministerstvo financí rozhodnout o změně depozitáře. Depozitářská smlouva zaniká dnem nabytí rozhodnutí právní moci o změně depozitáře. Penzijní fond má povinnost uzavřít nejpozději do jednoho měsíce ode dne zániku depozitářské smlouvy novou smlouvu s jinou bankou, která bude tuto činnost vykonávat.

2.3.4 Ukončení činnosti fondu

Proces ukončení činnosti penzijního fondu a zrušení se řídí převážně obchodním zákoníkem. Zákon o penzijním připojištění však stanoví určité odchylky a další ustanovení ohledně ukončení činnosti fondu a jeho zrušení.

Ministerstvo financí může odejmout povolení k založení o provozování fondu z těchto důvodů:

- a) v žádosti o udělení povolení byly vědomě uvedeny zakladateli nesprávné údaje rozhodné pro udělení tohoto povolení,
- b) další pokračování v činnosti fondu by ohrožovalo nároky účastníků (viz. následující případy):
 - fond závažným způsobem porušuje povinnosti stanovené právními předpisy, statutem nebo penzijním plánem,
 - byly zjištěny závažné nedostatky v hospodaření fondu,
 - fond ve stanovené lhůtě neprovede opatření stanovené ministerstvem financí k obnovení své způsobilosti krýt nároky na dávky penzijního připojištění,
 - penzijní fond neuzavře do 1 měsíce ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, jímž ministerstvo rozhodlo o změně depozitáře, novou depozitářskou smlouvu.⁹

Penzijní fond může zaniknout i z dalších důvodů, které upravuje obchodní zákoník, např. penzijní fond jako akciová společnost může zaniknout rozhodnutím krajského soudu nebo rozhodnutím valné hromady o zrušení společnosti.

⁹ Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a jeho dalších změnách

Pokud dojde ke zrušení penzijního fondu jednou z přeměn společností jako je splynutí nebo rozdělení, účastník se stává účastníkem u nově vzniklého penzijního fondu, pokud do jednoho měsíce ode dne, kdy dostal písemné vyrozumění, neodmítne penzijní připojištění u nově vzniklého fondu.

Nároky z penzijního plánu zrušeného penzijního fondu se převádějí na nově vzniklé penzijní fondy a to způsobem, který je stanoven v penzijním plánu nově vzniklého fondu.

V případě zrušení penzijního fondu bez právního nástupce se nároky účastníků vypořádají výplatou jednorázového vyrovnání nebo odbytného, pokud se účastník a penzijní fond nedohodnou, že prostředky budou převedeny do jiného penzijního fondu.

2.4 Státní dozor a sankce

Veškerá činnost penzijního fondu a jeho depozitáře podléhají státnímu doзору, který vykonává Ministerstvo financí spolu s Komisí pro cenné papíry.

Ministerstvo financí má oprávnění požadovat od penzijního fondu informace o jeho činnosti. Pověření pracovníci ministerstva se mohou účastnit jednání orgánů penzijního fondu a jsou oprávněni vstupovat do prostorů fondu. Orgány fondu, jejich členové a zaměstnanci fondu mají povinnost předložit ministerstvu jím požadované doklady a písemnosti, které jsou potřeba k provedení výkonu státního dozoru, dále mají povinnost poskytnout všechny potřebné informace a vysvětlení.

Povinnosti penzijního fondu:

- předložit ministerstvu a Komisi pro cenné papíry nejpozději do 31. ledna každého roku seznam akcionářů s vyznačenými údaji, které požaduje § 156 odst. 2 obchodního zákoníku,
- informovat ministerstvo a Komisi pro cenné papíry o každé změně v seznamu akcionářů, změna musí být nahlášena do 10 dnů po zápisu změny v seznamu akcionářů,

- předložit ministerstvu a Komisi pro cenné papíry usnesení rejstříkového soudu o zápisu změny nebo zániku zapisovaných skutečností bez zbytečného odkladu po provedení zápisu do obchodního rejstříku¹⁰.

Ministerstvo financí může uložit následující sankce penzijnímu fondu při porušování zákona o penzijním připojištění:

- a) stanovit lhůtu fondu, aby odstranil zjištěné nedostatky a aby informoval ministerstvo o přijetí přijatých opatřeních,
- b) uložit fondu pokutu až do výše 5.000.000 Kč,
- c) pozastavit na vymezenou dobu oprávnění představenstva nakládat s majetkem představenstva, nakládat s majetkem penzijního fondu; v tomto případě ministerstvo financí určí správce majetku fondu,
- d) snížit na dobu ne delší než 2 roky část zisku, který se rozděluje,
- e) v určitých případech odejmout Fondu povolení k provozování činnosti.

Ministerstvo financí může také uložit pokutu do výše 20.000.000 Kč osobám, které provozují penzijní připojištění bez platného povolení.

2.5 Asociace penzijních fondů ČR

Asociace penzijních fondů ČR (dále jen „APF ČR“) je dobrovolným zájmovým sdružením právnických osob – převážně penzijních fondů - které má právní subjektivitu. Bylo založeno ustavující členskou schůzí dne 25. června 1996.

Členství v APF ČR je dobrovolné a má podle platných stanov dvě formy:

1. **Řádné členství** – toto členství je určeno penzijním fondům, které vznikly na základě zákona o penzijním připojištění. Řádné členství vzniká na základě jednostranného přistoupení penzijního fondu.
2. **Členství přidružené** – toto členství je určeno právnickým osobám, které působí v oblastech, které na penzijní připojištění navazují nebo s ním úzce souvisí. Členství přidružené vzniká na základě žádosti o členství, která musí být schválena prezidiem APF ČR.

V současné době sdružuje APF ČR 10 členů, což jsou všechny penzijní fondy, které aktivně působí na finančním trhu v České republice.

¹⁰ Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a jeho dalších změnách

APF ČR plní následující poslání:

- koordinuje, zastupuje, hájí a prosazuje společné zájmy svých členů,
- propaguje myšlenku penzijního připojištění,
- dává připomínky k legislativním návrhům a navrhuje také jiná opatření, která se týkají oblasti penzijního připojištění a jiných zájmů penzijních fondů a iniciuje jejich změny,
- působí jako poradenské a informační centrum,
- podporuje a organizuje vzdělávací a vědeckou činnost,
- reprezentuje společné zájmy svých členů vůči zahraničí, navazuje a rozvíjí styky s podobnými institucemi v cizině a podílí se na procesu přibližování podmínek penzijního připojištění ČR standardům EU,
- dbá na dodržování etiky vztahů mezi členy APF ČR a účastníky penzijního připojištění,
- působí jako prostředník při odstraňování sporů mezi členy APF ČR,
- organizuje odbornou, právní a věcnou spolupráci při řešení procesů sloučení, splynutí a zániku penzijních fondů s cílem omezit případné negativní důsledky pro image penzijního připojištění a jeho účastníky.¹¹

Pro naplnění svého poslání má APF ČR zřízeny odborné komise (sekce) v těchto oblastech:

- informatika,
- provozní správa fondů,
- legislativa,
- ekonomika,
- etika,
- pojistná matematika,
- PR aktivity a vnější vztahy.

¹¹ <http://www.apfcr.cz/cs/o-nas/zakladni-udaje-apf-cr/>

3 Analýza vybraných produktů penzijního připojištění

Na českém pojistném trhu penzijního připojištění působí v současné době 10 penzijních fondů:

1. Aegon penzijní fond, a. s.,
2. Allianz penzijní fond, a. s.,
3. AXA penzijní fond, a. s.,
4. ČSOB penzijní fond Stabilita, a. s.,
5. ČSOB penzijní fond Progres, a. s.,
6. Generali penzijní fond, a. s.,
7. ING penzijní fond, a. s.,
8. Penzijní fond České spořitelny, a. s.,
9. Penzijní fond České pojišťovny, a. s.,
10. Penzijní fond Komerční banky, a. s..

Pro svou diplomovou práci jsem se rozhodla analyzovat pouze vybrané produkty penzijního připojištění. Vybrala jsem si 5 penzijních fondů s jejich produktem penzijní připojištění se státním příspěvkem. Jednotlivé fondy jsem volila podle počtu jejich účastníků. Pro svou analýzu jsem si zvolila penzijní fond s nejvyšším počtem účastníků, kterým je **Penzijní fond České pojišťovny, a. s. dále Generalli penzijní fond, a. s.**, který má naopak nejmenší počet účastníků, ale jejich počet se neustále zvyšuje.

Axa penzijní fond, a. s. má v současné době přes 500 tis. účastníků, avšak jejich počet v posledních pěti letech neustále klesá, proto mě zajímají vybrané ukazatele tohoto fondu.

ING penzijní fond, a. s. byl vybrán, protože počet jeho klientů neustále kolísá, jeden rok klientů přibývá, další rok naopak fond vykazuje klientů úbytek a **Allianz penzijní fond, a. s.** patří mezi zástupce z řady penzijních fondů s menším počtem klientů.

V následující tabulce je zobrazen vývoj počtu účastníků u jednotlivých penzijních fondů za posledních 5 let.

Tab. 3. 1 Vývoj počtu účastníků v jednotlivých fondech od roku 2005 do roku 2009

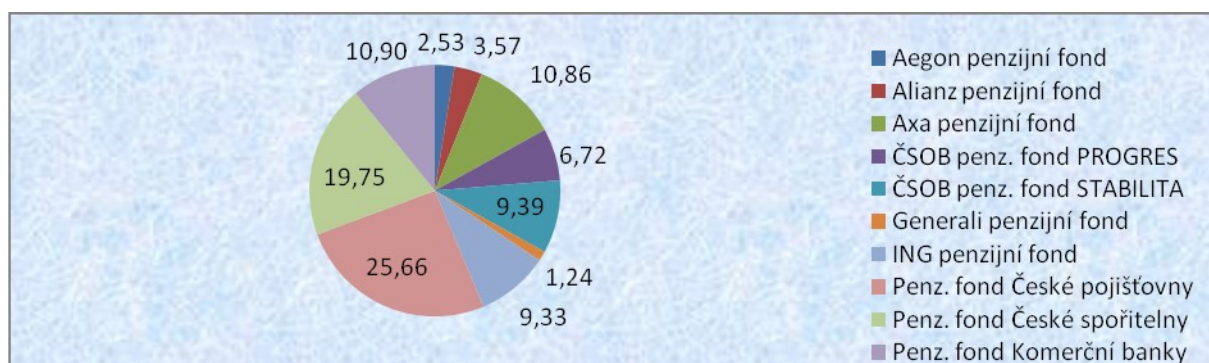
Penzijní fond	2005	2006	2007	2008	2009
AEGON PF	-	-	13.752	44.830	97.283
Allianz PF	112.524	113.002	115.790	123.075	143.275
AXA PF	604.401	593.728	577.082	560.449	526.744
Generali PF	25.384	26.277	29.168	37.341	46.188
ING PF	388.567	404.863	434.998	452.103	442.259
ČSOB PF Progres	81.042	159.558	224.674	267.012	296.921
ČSOB PF Stabilita	330.549	358.962	385.477	408.503	424.933
PF Komerční banky	360.873	416.757	470.315	491.218	498.168
PF České pojišťovny	867.593	974.116	1.079.410	1.160.860	1.160.915
PF České spořitelny	479.757	549.733	634.162	750.212	833.512

Zdroj: <http://www.apfcr.cz/cs/vybrane-ekonomicke-ukazatele/ekonomicke-ukazatele-penzijnich-fondu-apf-cr-za-rok-2010.html>

Pro lepší představu o velikosti jednotlivých fondů podle počtu účastníků uvádím graf s podílem jednotlivých penzijních fondů na trhu penzijního pojištění za rok 2009.

Z grafu lze vyčíst, že největší podíl na trhu zaujímá Penzijní fond České pojišťovny, nejmenší podíl naopak Generali Penzijní fond, AXA penzijní fond má v současné době již více než 10 % podíl na trhu, ING penzijní fond se hranici 10 % blíží. Allianz Penzijní fond patří se svým podílem 3,57 % k menším penzijním fondům. Je logické, že jednotlivé podíly odpovídají počtu účastníků – fond s největším počtem účastníků má největší podíl na trhu penzijního připojištění, fond s nejmenším počtem účastníků má naopak podíl nejmenší.

Graf 3. 1 Podíl penzijních fondů na trhu penzijního připojištění v ČR

Zdroj: vlastní úprava

3.6 Společné informace pro vybrané penzijní fondy

Nejprve si dovolím uvést určité společné informace, abych se nemusela opakovat u každého penzijního fondu. Jak již bylo zmíněno v předchozí části mé diplomové práce, každý z vybraných penzijních fondů nabízí produkt penzijní připojištění se státním příspěvkem.

Předmětem podnikání všech penzijních fondů je:

- shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění se státním příspěvkem a jejich zhodnocování,
- nakládání s prostředky účastníků a jejich investování,
- vyplácení dávek penzijního připojištění podle penzijního plánu společnosti.¹²

Mezi **obecné výhody** produktu penzijního připojištění se státním příspěvkem můžeme zařadit:

- státní příspěvek až 1.800 Kč ročně,
- daňové úlevy,
- nulové poplatky za zřízení a vedení účtu,
- možnost příspěvku zaměstnavatele,
- výnosy z hospodaření fondu.

Když jsem jmenovala výhody, jaké penzijní připojištění se státním příspěvkem přináší, je třeba zmínit také **nevýhody**, které jsou s tímto produktem spojeny:

- penzijní připojištění má dlouhodobý charakter,
- nízké zhodnocování prostředků,
- v případě předčasného ukončení smlouvy o penzijním připojištění, účastník ztrácí nárok na státní příspěvky.

Nabídka penzí

Všechny vybrané penzijní fondy nabízí možnost výplaty těchto dávek:

- **penze** (starobní, invalidní, výsluhovou, pozůstalostní),
- **jednorázové vyrovnání**,
- **odbytné**.

¹² Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem

Pro přiznání nároku na výplatu dávky musí účastník splnit určité podmínky, kterými jsou:

- u **starobní penze** dosažení 60 let věku a délky pojištěné doby alespoň 60 kalendářních měsíců,
- v případě **výsluhové penze** délka pojištěné doby musí činit alespoň 180 měsíců; aby měl na ni účastník nárok, musí být tato penze ve smlouvě sjednána.

Tyto podmínky pro přiznání nároku starobní a výsluhové penze musí být splněny u všech vybraných penzijních fondů, proto již nebudou dále zmiňovány.

U invalidní a pozůstalostní penze se jednotlivé podmínky liší u jednotlivých penzijních fondů, proto jsem se je rozhodla nezahrnout do tohoto společného úvodu a budou popsány u jednotlivých fondů zvlášť. Pokud penzijní fond poskytuje různé varianty možnosti výplaty starobní, případně invalidní, pozůstalostní či výsluhové penze, jsou tyto varianty také zmíněny u konkrétního penzijního fondu.

3.1 Allianz penzijní fond, a. s.

Allianz penzijní fond, a. s. byl založen v srpnu roku 1997. Vznikl splynutím dvou penzijních fondů – Allianz HYPO penzijní fond, a. s. a Živnobanka penzijní fond, a. s.. Oba tyto fondy zanikly bez likvidace a Allianz penzijní fond, a. s. se stal jejich právním nástupcem v plném rozsahu.

Do počátku roku 2001 používal penzijní fond název Allianz - Živnobanka penzijní fond, a. s. V únoru 2001 došlo ke změně názvu na Allianz penzijní fond, a. s. díky odkupu 45 % akcií fondu Allianz pojišťovnou od Živnostenské banky.

100 % akcionářem fondu je Allianz pojišťovna, a. s. která je dceřinou společností evropského pojišťovacího koncernu Allianz AG, který nabízí svým klientům celou řadu služeb a umožňuje výběr z široké řady produktů, kterými jsou například životní pojištění, cestovní pojištění, již zmiňované penzijní připojištění, ale také pojištění odpovědnosti či majetku.

Tab. 3. 2 Základní údaje o penzijním fondu:

Základní kapitál:	60.000.000 Kč
Akcionář:	Allianz pojišťovna, a. s. (100 %)
Depozitář:	Komerční banka, a. s.
Auditor:	KPMG Česká republika Audit
Sídlo:	Ke Štvanici 656/3, Praha 8 186 00

Zdroj: vlastní úprava

Allianz penzijní připojištění se státním příspěvkem – nadstandardní výhody:

- zhodnocení ve výši nejméně 3 %,
- široká nabídka penzí,
- pojištění závažných úrazů hrazené Allianz penzijním fondem,
- bezplatná služba „Daňový automat“¹³,
- možnost měnit podstatné náležitosti smlouvy v průběhu jejího trvání,
- možnost valorizace celkového příspěvku účastníka,
- správu produktu garantuje Allianz pojišťovna.

¹³ Dle příspěvků účastníka je vždy v prosinci daného kalendářního roku vypočtena částka příspěvku účastníka takovým způsobem, aby účastník získal maximální odpočet ze svého základu daně

Charakteristika a podmínky výplaty dávek u Allianz penzijního fondu, a. s.

Allianz penzijní fond nabízí účastníkům všechny druhy dávek, které lze poskytovat podle zákona o penzijním připojištění.

Pro přiznání **invalidní penze** je potřeba splnit podmínky, aby účastníkovi byla přiznána invalidita třetího stupně a pojištěná doba činila nejméně 36 kalendářních měsíců.

V případě **pozůstalostní penze** nárok na výplatu penze vzniká, pokud:

- účastník zemřel, nevznikl mu nárok na starobní penzi či jednorázové vyrovnání a pojištěná doba činila alespoň 36 měsíců,
- účastník zemřel a má ve smlouvě o penzijním připojištění sjednanou výplatu doživotní penze s nárokem na penzi pozůstalostní.

Penzijní plán Allianz penzijního fondu, a. s. umožňuje dále poskytovat tyto druhy starobní, invalidní a výsluhové penze:

1. **Doživotní** je poskytována účastníkovi do konce jeho života; v případě smrti účastníka není poskytována oprávněné osobě ani dědicům.
2. **Penze doživotní s pozůstalostní penzí** je účastníkovi vyplácena do konce jeho života; v případě smrti přechází nárok na její výplatu na oprávněnou osobu, která je uvedena ve smlouvě o penzijním připojištění; penze je vyplácena po sjednanou dobu.
3. **Penze doživotní se zaručenou dobou výplaty** je účastníkovi vyplácena do konce jeho života. V případě úmrtí účastníka před uplynutím sjednané zaručené doby, přechází nárok na výplatu pozůstalostní penze na oprávněnou osobu uvedenou ve smlouvě; penze se vyplácí po zbývající část zaručené doby.
4. **Penze doživotní se sjednanou částkou pro případ smrti** je účastníkovi vyplácena do konce jeho života; v případě smrti je oprávněné osobě vyplacena sjednaná částka, která je ve výši jednonásobku až desetinásobku 10.000 Kč, tzn., minimální sjednaná částka činí 10.000 Kč, maximální výše může dosáhnout 100.000 Kč; sjednaná částka nesmí překročit jednonásobek roční doživotní penze.
5. **Penze doživotní s lineárně rostoucí výší** se zvyšuje o určité procento z počáteční hodnoty penze. Účastníkovi je vyplácena do konce jeho života, v případě smrti nevzniká nárok na její výplatu ani oprávněné osobě, ani dědicům.

Allianz penzijní fond, a. s. provádí většinu svých činností pro účastníka penzijního připojištění zdarma. V následující tabulce jsou uvedeny pouze činnosti, za které si účastník musí zaplatit.

Tabulka 3. 3 Zpoplatněné činnosti u Allianz penzijního fondu, a. s.

Prováděná činnost	Výše poplatku
Zpracování výpovědi a výplata odbytného účastníkovi před uplynutím 60 měsíců ode dne vzniku penzijního připojištění ve Fondu u smluv s datem podpisu 1. 8. 2009 a později	800 Kč
Zpracování výpovědi a výplata odbytného účastníkovi před uplynutím 60 měsíců ode dne vzniku penzijního připojištění ve Fondu u smluv s datem podpisu 31. 7. 2009 a dříve	800 Kč
Zpracování výpovědi a převod prostředků do jiného penzijního fondu před uplynutím 60 měsíců ode dne vzniku penzijního připojištění ve Fondu u smluv s datem podpisu 1. 8. 2009 a později	800 Kč
Zpracování výpovědi a převod prostředků do jiného penzijního fondu před uplynutím 60 měsíců ode dne vzniku penzijního připojištění ve Fondu u smluv s datem podpisu 31. 7. 2009 a dříve	800 Kč

Zdroj: <http://www.allianz.cz/o-spolecnosti/penzijni-fond/nabidka-pro-klienty/>

3.2 AXA penzijní fond, a. s.

Axa penzijní fond působí na českém pojistném trhu již od roku 1994. V té době však byl znám pod názvem Winterthur penzijní fond, a. s.

Na přelomu let 2000 a 2001 došlo k akvizici Vojenského otevřeného penzijního fondu, a. s. se penzijním fondem Winterthur, a. s., která byla dokončena v roce 2002.

V roce 2006 došlo k další akvizici skupiny Wintherthur do skupiny Axa, která začala působit na našem území v roce 1998. Skupina AXA poskytuje zprostředkovatelskou činnost v oblastech penzijního připojištění, pojišťovnictví, stavebního spoření a hypotečních úvěrů. Nabízí širokou škálu produktů (životní pojištění, pojištění bydlení, pojištění vozidel, cestovní pojištění) a služeb po celém světě.

Tabulka 3. 4 Základní údaje o penzijním fondu:

Základní kapitál:	398.500.832 Kč
Akcionáři:	37,107847% AXA Life, AG 7,139080% EBRD – European Bank for Reconstruction and Development 0,000011% AXA penzijní fond a.s 0,011814% PAP OIL a.s. 55,741247% Societe Beaujon
Depozitář:	UniCredit Bank Czech Republic, a. s.
Auditor	Mazars Audit. s. r. o.
Sídlo:	Úzká 8/488, 602 00 Brno

Zdroj: Vlastní úprava

Axa penzijní připojištění se státním příspěvkem – zvláštní výhody:

- a) bonus až ve výši 500 Kč za sjednání penzijního připojištění „on-line“,
- b) členství v AXA klubu a získání platební karty AXA
- c) internetový přístup ke svému individuálnímu účtu penzijního připojištění.

ad a) Účastník získá bonus až ve výši 500 Kč. Tato finanční odměna se rovná polovině měsíčního příspěvku, který si účastník sjednává ve své smlouvě o penzijním připojištění, maximálně však 500 Kč. Podmínkou získání tohoto bonusu je zaplacení příspěvku ve 12 měsících, které následují po té, co smlouva o penzijním připojištění se státním příspěvkem nabude účinnosti. Příspěvky na penzijní připojištění musí být hrazeny na účet penzijního fondu včas přesně podle smluvních podmínek.

ad b) Za každý nákup platební kartou AXA si účastník může spořit na své penzijní připojištění. Účastník může získat bonus až ve výši 11 %, pokud nakupuje a platí touto kartou u partnerů AXA klubu (např. Benzina, Penny Market, Exim tours a mnoho dalších).

V tomto případě je ale nutno podotknout, že se jedná o úvěrovou kreditní kartu. Účastník musí čerpanou částku splácet.

Charakteristika penzí a podmínky pro jejich výplatu

Penzijní fond AXA nabízí podle zákona o penzijním připojištění vybrané druhy dávek. Stejně jako ostatní vybrané penzijní fondy nabízí také invalidní a pozůstalostní penzi.

Pro výplatu **invalidní penze** je třeba, aby pojištěná doba činila nejméně 60 měsíců, účastníkovi byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a účastníkovi ještě nevznikl nárok na výplatu starobní penze.

Pozůstalostní penze náleží oprávněným osobám v případě smrti účastníka za těchto podmínek:

- účastník pobíral starobní, výsluhovou nebo invalidní penzi,
- účastník nebyl příjemcem penze a pojištěná doba dosáhla ke dni úmrtí účastníka nejméně 36 kalendářních měsíců.

V následující tabulce jsou uvedeny činnosti, které provádí penzijní fond za poplatek.

Tabulka 3. 5 Poplatky účtované účastníkovi

Prováděná činnost	Výše poplatku
Poplatek za převod prostředků do jiného penzijního fondu	800 Kč
Poplatek za výplatu odbytného	
- délka smlouvy je kratší než 24 měsíců	0 Kč
- délka smlouvy je delší nebo právě 24 měsíců a zároveň kratší než 5 let	800 Kč

Zdroj: <http://www.axa.cz/Files/af/af08e5de-bb06-4d2b-b65c-017e1077aabc.pdf>

3.3 Generali penzijní fond, a. s.

Generali penzijní fond, a. s. získal povolení Ministerstva financí ČR ke vzniku a činnosti v září 1995, v tomtéž měsíci a roce byl zapsán do obchodního rejstříku a v říjnu 1995 zahájil svou činnost na našem území.

V současné době je jediným akcionářem penzijního fondu Generali, a. s.. Generali pojišťovna, a. s. patří v současné době k největším společnostem světa, nabízí služby v oblasti pojišťovnictví, je třetí největší pojišťovnou na světě a druhou v Evropě.

Tabulka 3. 6 Základní údaje o penzijním fondu:

Základní kapitál:	50.000.000 Kč – upsáno a splaceno v září 2000
Akcionář:	Generali pojišťovna a. s.
Depozitář:	HVB Bank Czech Republic a. s.
Auditor:	PricewaterhouseCoopers Audit, s. r. o.
Sídlo:	Bělehradská 132, 120 84 Praha 2

Zdroj: Vlastní úprava

Generali penzijní připojištění se státním příspěvkem – výhody:

- v průměru vysoké zhodnocení finančních prostředků,
- možnost změnit smlouvu podle aktuální finanční situace,
- prostřednictvím internetu možnost změnit smlouvu, kontrolovat stav účtu, pokládat dotazy a propočítat si předběžnou výši stavu účtu,
- penzijní fond nabízí „Službu optimální daně“¹⁴,
- nabídka věrnostního programu – účastník získá např. slevu na cestovní pojištění, nemocenské nebo úrazové pojištění u Generali pojišťovny, a.s.
- možnost členství v Klubu Generali¹⁵ – podmínkou tohoto členství je však kromě uzavřené smlouvy o penzijním připojištění, mít uzavřenou pojistku pojišťovny Generali.

Charakteristika penzí a podmínky pro jejich nárok

Účastník může zvolit v případě doživotní penze ze dvou variant.

1. Doživotní starobní penze se vyplácí, pokud účastník splní podmínky nároku její výplaty.

2. Doživotní starobní penze se sjednanou možností vzniku nároku na pozůstalostní penzi

Pozůstalostní penze je vyplácena oprávněné osobě, pokud účastník zemře v době 5, 10 nebo 15 let ode dne, kdy mu byla zahájena výplata starobní penze. Doba 5, 10 nebo 15 let je tzv. zaručenou dobou výplaty, kterou musí uvést účastník v žádosti o výplatu starobní penze. Pokud účastník zemře dříve, než je zaručená doba výplaty, náleží oprávněné osobě pozůstalostní penze ve výši starobní penze po tuto zaručenou dobu výplaty.

V případě **invalidní penze** si účastník může vybrat také ze dvou variant, stejně jako tomu bylo v případě starobní penze. Účastník může zvolit buď doživotní invalidní penzi, nebo doživotní invalidní penzi se sjednanou možností vzniku nároku na pozůstalostní penzi. V případě této druhé varianty platí stejné podmínky, jako u starobní penze, pouze s tím rozdílem, že účastník musí splnit podmínky pro vznik nároku na invalidní penzi a nikoliv na penzi starobní. Podmínkou pro její výplatu je přiznání plného invalidního důchodu, pojištěná doba musí činit ke dni přiznání nároku na penzi alespoň 60 kalendářních měsíců a účastník dosud nesmí pobírat starobní penzi.

¹⁴ Fond v průběhu kalendářního roku podle zaplacených příspěvků pro měsíc prosinec vypočte optimální částku příspěvku klienta takovým způsobem, aby si mohl uplatnit maximální částku pro odpočet daně a zároveň získal maximální výši státního příspěvku.

¹⁵ S Klubem Generali získává klient různé výhody, může se zúčastňovat různých sportovních akcí, získává slevy u obchodních partnerů.

Pro výplatu **pozůstalostní penze** platí tyto podmínky:

- účastník platil příspěvky po dobu 60 kalendářních měsíců, nepobíral starobní, ani invalidní penzi,
- účastník pobíral doživotní starobní penzi a ve smlouvě o penzijním připojištění měl sjednán nárok na výplatu pozůstalostní penze,
- účastník pobíral doživotní invalidní penzi a měl sjednán nárok na výplatu pozůstalostní penze.

Nárok na pozůstalostní penzi účastníkovi nevznikne, pokud nebyla ve smlouvě o penzijním připojištění sjednána. Nárok na tuto penzi účastníkovi také nevznikne, pokud účastník měl sjednanou možnost vzniku nároku na pozůstalostní penzi se zaručenou dobou výplaty, avšak zemřel po uplynutí této doby.

Stejně jako u jiných penzijních fondů provádí Generali PF, a. s. většinu svých činností pro své klienty bez poplatků. V následující tabulce jsou uvedeny služby, za které si klient musí zaplatit.

Tabulka 3. 7 Vybrané zpoplatněné činnosti

Popis činnosti	Výše poplatku
Poskytnutí odbytného u smluv s účinností kratší než 5 let (včetně)	800 Kč
Převedení prostředků do jiného penzijního fondu u smluv s účinností kratší než 5 let (včetně)	800 Kč

Zdroj: http://www.generalipf.cz/files/uploaded/UserFiles/File/produkt/Sazebník%20poplatků%20Generali%20penzijního%20fondu_1.pdf

3.4 ING penzijní fond, a. s.

ING je globální finanční skupina holandského původu působící již od roku 1845 v oblasti bankovníctví, investování, životního pojištění a penzijního připojištění.

Finanční skupina ING působí na trhu v České republice od roku 1991. ING penzijní fond, a. s. zahájil svou činnost na území České republiky v roce 1995 pod názvem Průmyslový penzijní fond.

Tabulka 3. 8 Základní údaje o penzijním fondu:

Základní kapitál:	50.000.000 Kč
Akcionář:	ING Continental Europe Holding B.V
Depozitář:	ING Bank N. V., organizační složka
Auditor:	Ernst & Young Audit, s. r. o.
Sídlo:	Nádražní 25, 150 00 Praha 5

Zdroj: Vlastní úprava

ING penzijní připojištění se státním příspěvkem - nadstandardní výhody:

- účastník může libovolně měnit výši měsíčního příspěvku stanovenou ve smlouvě,
- věrnostní **kreditní karta ING penzijního fondu** – za každý nákup touto kartou v partnerském obchodě, je držiteli této karty, který je účastníkem penzijního připojištění připsáno automaticky 1 % ze zaplacené částky na účet účastníkovra penzijního připojištění, po aktivaci karty jí lze platit také na internetu.
 - Odměna z karty má charakter příspěvku účastníka, vztahuje se na ni nárok na státní příspěvek a je možno ji uplatnit jako odpočitatelnou položku.
 - Na druhou stranu musím zmínit, že se jedná o úvěrovou kreditní kartu, takže účastník musí půjčenou částku splatit. Služba však nabízí bezúročné období, tzn., pokud účastník zaplatí dlužnou částku do stanoveného dne splatnosti v tomto období, neplatí žádné úroky,
- stejně jako u předchozích penzijních fondů, lze sjednat službu, která je nazvaná „**Daňové optimum**“, kdy penzijní fond po souhlasu účastníka automaticky spočítá výši příspěvku účastníka, aby dosáhl maximální státního příspěvku a maximálního odpočtu na daních.

Jednotlivé druhy penzí a podmínky pro jejich nárok

ING penzijní fond, a. s. nabízí **7 možností doživotní výplaty penze** za předpokladu, že účastníkovi vznikl nárok na starobní, výsluhovou, nebo invalidní penzi.

- 1. Doživotní penze pro účastníka** - Výše prostředků je stanovena z objemu prostředků na individuálním účtu účastníka, které jsou určeny na danou penzi ke dni přiznání nároku na výplatu penze. Nárok na výplatu penze může být snížen o až o 30 % z objemu prostředků na účtu účastníka, pokud účastník zvolil možnost první splátky

penze do této výše. V případě smrti účastníka, nevzniká podle této možnosti oprávněným osobám nárok na pozůstalostní penzi.

2. **Doživotní penze s garantovanou dobou výplaty** - Garantovaná doba výplaty penze se sjednává na určité období a tím jsou celé roky. Délka této doby nesmí přesáhnout 15 let. Účastník je povinen určit jednu nebo více oprávněných osob pro případ smrti. Pokud určí více oprávněných osob, musí určit, procentuální poměr, jakým bude rozdělen nárok na penzi z penzijního připojištění. Pokud tak neučiní, toto rozdělení provede penzijní fond a to rovnoměrným způsobem podle počtu oprávněných osob. V době výplaty penze, účastník může změnit oprávněnou osobu. Účastník zvolí počet výplat a formu výplaty penze v průběhu běžného roku.
3. **Doživotní penze pro účastníka a oprávněnou osobu** - Účastník je povinen určit oprávněnou osobu pro případ smrti. Tato osoba nesmí být v den žádosti o výplatu penze mladší 50 let. Účastník si zvolí počet výplat penze a formu její výplaty v běžném roce.
4. **Doživotní penze pro účastníka a oprávněnou osobu s garantovanou dobou výplaty** - Účastník sjednává dobu garantované výplaty penze na celé roky, přičemž délka této doby nesmí být delší než 15 let. Účastník určí dvě oprávněné osoby a jejich pořadí pro případ úmrtí. Podmínkou je, aby věk první z těchto osob v den žádosti o výplatu penze nebyl nižší než 50 let. V případě smrti účastníka, kterému již vznikl nárok na výplatu penze, vzniká první z oprávněných osob nárok na doživotní pozůstalostní penzi. Zemře-li první určená oprávněná osoba před koncem garantované doby výplaty, potom nárok na výplatu pozůstalostní penze vzniká druhé oprávněné osobě, která následně pobírá stejnou penzi, jaká náležela účastníkovi pouze však do konce garantované doby. Výše penze se stanovuje ke dni úmrtí účastníka. Pokud by zemřela i druhá oprávněná osoba před koncem garantované doby, nárok na pozůstalostní penzi tím zaniká.
5. **Variabilní doživotní penze pro účastníka a oprávněnou osobu** - Účastník určí poměr mezi řádnou a pozůstalostní penzí, dále určí oprávněnou osobu, která v den žádosti o výplatu penze musí být starší 50 let. Oprávněné osobě vzniká nárok na doživotní pozůstalostní penzi, jestliže účastník zemře a vznikl mu nárok na výplatu penze. Výše pozůstalostní penze se stanoví na žádost účastníka v době podání žádosti o výplatu penze. O výši penze rozhoduje poměr mezi řádnou a pozůstalostní penzí.
6. **Variabilní doživotní penze pro účastníka a oprávněnou osobu s garantovanou dobou výplaty** - Účastník sjednává garantovanou dobu výplaty, která nesmí

přesáhnout 15 let. Určí poměr mezi řádnou a pozůstalostní penze, určí dvě oprávněné osoby a jejich pořadí pro případ úmrtí. První oprávněné osobě vznikne nárok na doživotní pozůstalostní penzi, pokud účastník zemře a vznikl mu nárok na výplatu penze. Pokud první oprávněná osoba zemře před koncem garantované doby výplaty, nárok na výplatu pozůstalostní penze přechází na druhou oprávněnou osobu. Tato osoba pobírá penzi ve stejné výši, jako pobírala první osoba pouze však do konce garantované doby.

7. **Doživotní penze s garantovanou dobou výplaty pro oprávněné osoby** - Účastník sjednává garantovanou dobu výplaty pozůstalostní penze, která nesmí přesáhnout délku 15 let. Je určena jedna nebo více oprávněných osob. Pokud účastník určí více těchto osob, musí zároveň určit procentuální poměr rozdělení nároků z penzijního připojištění, pokud tak neučiní, provede tento úkon za něj penzijní fond.

Při úmrtí účastníka, kterému již vznikl nárok na výplatu penze, vzniká oprávněné osobě (osobám) nárok na pozůstalostní penzi, která je vyplácena po garantovanou dobu, kterou určil účastník. Zemře-li některá z oprávněných osob před koncem garantované doby na pozůstalostní penzi, mají nárok další oprávněné osoby a to podle stanovených podílů. Výše pozůstalostní penze se rovná penzi, kterou pobíral zemřelý účastník ke dni své smrti.

Podmínkou pro výplatu **invalidní penze** je pojištěná doba alespoň 36 měsíců, účastníkovi byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a dosud nepobírá starobní penzi.

V případě **výsluhové penze** je nutné, aby pojištěná doba činila alespoň 180 měsíců a výplata této penze byla sjednána ve smlouvě o penzijním připojištění.

Poplatky u ING penzijního fondu požaduje od účastníků penzijního připojištění pouze v těchto případech:

- poplatek za poskytnutí odbytného ve výši 800 Kč,
- poplatek za převedení prostředků ve výši 800 Kč.

Tyto poplatky penzijní fond může požadovat pouze do 5 let od vzniku penzijního připojištění¹⁶.

¹⁶ <http://www.ingpojistovna.cz/files/cz/produkty/pojisteni/sazebnik-poplatku.pdf>

3.5 Penzijní fond České pojišťovny

Penzijní fond České pojišťovny působí na pojistném trhu v České republice již od roku 1994. Jeho zakladatelem a zároveň jediným akcionářem je Česká pojišťovna, která patří do skupiny Generali PPF Holding B. V. Tato skupina působí ve 14 zemích střední a východní Evropy, má sídlo v Nizozemsku a jeho hlavní organizační pobočka sídlí v České republice v Praze.

Tabulka 3.9. Základní údaje

Základní kapitál:	213.700.000 Kč
Akcionář:	100 % Česká pojišťovna, a. s.
Depozitář:	UniCredit Bank Czech Republic, a. s.
Auditor:	PricewaterhouseCoopers Audit, s. r. o.
Sídlo:	Truhlářská 1106/9, 110 00 Praha 1

Zdroj: Vlastní úprava

Penzijní připojištění se stáním příspěvkem Penzijního fondu České pojišťovny – nadstandardní výhody:

- a) stabilní zhodnocování finančních prostředků,
- b) využití služby SMS ECHO,
- c) služba „Daňový servis“,
- d) snadná dostupnost tohoto produktu díky široké obchodní síti,
- e) Premia karta České pojišťovny.

ad b) Penzijní fond České pojišťovny nabízí účastníkům penzijního připojištění moderní formu SMS komunikace ke smlouvě. Tato služba je poskytována zdarma.

Jaké informační zprávy služba **SMS ECHO** zasílá?

- upozorní na chybějící platbu v přecházejícím měsíci,
- potvrdí přijetí mimořádného vkladu,
- potvrdí přijetí prostředků od předchozího penzijního fondu,
- informuje o evidenci chybné kontaktní adresy ve smlouvě.

ad c) Se službou **Daňový servis** získává účastník penzijního připojištění automaticky maximální možný odpočet z daní, pokud si o tuto službu zažádá.

Služba funguje na podobném principu jako u jiných penzijních fondů, tzn., na konci kalendářního roku je provedeno automatické zaúčtování maximální částky pro daňový odpočet. Účastníkovi je před koncem roku zaslána informace o tom, kolik činí potřebná částka pro maximální daňový odpočet.

ad d) Pobočky České pojišťovny, České pošty, velké množství makléřských společností a finančních poradců.

ad e) Premia Karta ČP je určena pouze klientům Penzijního fondu České pojišťovny, České pojišťovny a ČP zdraví. S touto kartou získávají klienti prémiové Kč, které se jim ukládají na jejich prémiové konto. Díky takto získaným prémiovým korunám si účastník navyšuje své penzijní připojištění.

Jednotlivé penze a podmínky pro jejich nárok

Penzijní fond České pojišťovny nabízí jako možnost výplaty zvolit si kromě starobní penze, také invalidní nebo pozůstalostní penzi.

Pro přiznání nároku na **invalidní penzi** je nutné, aby byl účastníkovi přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a délka pojištěné doby trvala alespoň 36 kalendářních měsíců.

Nárok na **pozůstalostní penzi** vzniká oprávněným osobám, pokud účastník zemřel před podáním žádosti o přiznání starobní, invalidní nebo výsluhové penze nebo před podáním žádosti o výplatu jednorázového vyrovnání, dále je potřeba, aby účastník platil příspěvky po dobu alespoň 36 kalendářních měsíců.

V případě **starobní penze** si účastník může zvolit ze 3 variant:

1. **Doživotní starobní penze** je účastníkovi vyplácena do konce jeho života za splnění podmínek, které zakládají nárok na tuto penzi.
2. **Doživotní starobní penze se zaručenou výplatou po stanovenou dobu** je spojením kombinace doživotní starobní penze a pozůstalostní penze, která je vyplácena oprávněným osobám v případě úmrtí účastníka před uplynutím zaručené doby výplaty po zbytek této doby.

3. Doživotní starobní penze s prodlouženou dobou výplaty je možností, aby účastníkovi vyplácena doživotní starobní penze a pozůstalostní penze, která je vyplácena oprávněným osobám určeným ve smlouvě o penzijním připojištění v případě smrti účastníka po stanovenou dobu.

Stejně kombinace lze zvolit v případě, že účastník má sjednanou ve své smlouvě o penzijním připojištění výsluhovou penzi.

Také u penzijního fondu České pojišťovny mohou účastníci penzijního připojištění zaplatit za určité služby poplatků ve výši 800 Kč. Jedná se o tyto služby:

- poskytnutí odbytného u smluv s účinností kratší než 5 let,
- převedení prostředků do jiného penzijního fondu u smluv s účinností kratší než 5 let¹⁷.

3.6 Výpočet výše penze

Když už si občan vybere určitý penzijní fond, určitě jej bude zajímat, na jak velkou penzi má nárok. Určit výši starobní penze není však jednoduché.

Na následujících příkladech je demonstrováno, jak se liší výplata penze, pokud si účastník začne spořit v 20, 30 a 50 letech. Také je zde ukázáno, kolik činí jednorázové vyrovnání, doživotní důchod z naspořené sumy a jaká vzniká daňová úleva v případě, že si účastník měsíčně spoří 500, 1.000 a 1.500 Kč na penzijní připojištění se státním příspěvkem. V příkladu se nepředpokládají příspěvky třetích osob či zaměstnavatele. V příkladech je počítáno s předpokládaným zhodnocením 3 %. Pro výpočet ukazatelů – celkové příspěvky účastníka, výnosy z příspěvků, státní příspěvky, výnosy ze státních příspěvků, celkem naspořeno, jednorázové vyrovnání a jednorázové vyrovnání po zdanění - byla použita kalkulačka z internetového portálu www.sfinance.cz

Výše měsíční výplaty doživotní penze byla vypočítána pomocí kalkulatoru z internetových stránek APF www.apf.cz. Tento výpočet je pouze orientační, neboť záleží na mnoha faktorech, které ovlivňují výslednou velikost penze v době výpočtu.

¹⁷ http://www.pfcp.cz/cs/download/sazebnik_poplatku-090801.pdf

Výše penze závisí zejména na těchto faktorech:

- našetřené sumě,
- věku a pohlaví pojištěného,
- použitých úmrtnostních tabulkách,
- použité technické úrokové míře.

V příkladech se vychází při výpočtu doživotní měsíční penze z daňové sazby 15 %, pojistná technická úroková míra činí 2,4 % a tento podíl na zisku je započten do penze při jejím stanovení.

Příklad 1:

Účastníkem penzijního připojištění je muž ve věku 20 let. V tabulce jsou uvedeny 3 varianty měsíčního příspěvku. Předpokládá se, že účastník si spoří do věku 60 let, tedy do splnění podmínky nároku na výplatu starobní penze.

Tabulka 3.11 Výpočet penzijního připojištění, výše penze a jednorázového vyrovnání

ÚČASTNÍK 20 LET	Výše příspěvku na penzijní připojištění		
	500	1.000	1.500
Počet roků připojištění	40	40	40
Celkové příspěvky účastníka	240.000	480.000	720.000
Výnosy z příspěvků účastníka	219.759	439.518	659.278
Celkové státní příspěvky	72.000	72.000	72.000
Výnosy ze státních příspěvků	65.928	65.928	65.928
Celkem naspořeno	597.687	1.057.446	1.517.206
Jednorázové vyrovnání	597.687	1.057.446	1.517.206
Jednorázové vyrovnání po zdanění	554.834	981.629	1.408.425
Výše měsíční výplaty doživotní penze	3.430	6.068	8.707
Daňová úleva	0	36.000	72.000

Zdroj: Vlastní úprava s použitím kalkulačky <http://www.sfinance.cz/osobni-finance/penzijni-pripojisteni/kalkulator-penzijniho-pripojisteni/>

Příklad 2:

V tomto případě se účastník rozhodl uzavřít smlouvu o penzijním připojištění ve věku 30 let. Opět je počítáno se třemi variantami měsíčního příspěvku, přičemž počet roků placeného pojištění je 30, tedy do 60 let věku účastníka.

Tabulka 3.12 Výpočet výše penze, jednorázového vyrovnání

ÚČASTNÍK 30 LET	Výše příspěvku na penzijní připojištění		
	500	1.000	1.500
Počet roků připojištění	30	30	30
Celkové příspěvky účastníka	180.000	360.000	540.000
Výnosy z příspěvků účastníka	110.091	220.182	330.273
Celkové státní příspěvky	54.000	54.000	54.000
Výnosy ze státních příspěvků	33.027	33.027	33.027
Celkem naspořeno	377.118	667.209	957.300
Jednorázové vyrovnání	377.118	667.209	957.300
Jednorázové vyrovnání po zdanění	355.651	629.228	902.806
Výše měsíční výplaty doživotní penze	2.183	3.862	5.541
Daňová úleva	0	27.000	54.000

Zdroj: Vlastní úprava s použitím kalkulačky <http://www.sfinance.cz/osobni-finance/penzijni-pripojisteni/kalkulator-penzijniho-pripojisteni/>

Příklad 3:

Účastník se rozhodl v 50 letech, že si založí penzijní připojištění a naspoří si ještě určitý finanční obnos před odchodem do důchodu.

Tabulka 3.13 Výpočet penzijního připojištění a výše penze

ÚČASTNÍK 50	Výše příspěvku na penzijní připojištění		
	500	1.000	1.500
Počet roků připojištění	10	10	10
Celkové příspěvky účastníka	60.000	120.000	180.000
Výnosy z příspěvků účastníka	9.901	19.802	29.703
Celkové státní příspěvky	18.000	18.000	18.000
Výnosy ze státních příspěvků	2.970	2.970	2.970

Celkem naspořeno	90.871	160.772	230.673
Jednorázové vyrovnání	90.871	160.772	230.673
Jednorázové vyrovnání po zdanění	88.941	157.356	225.772
Výše měsíční výplaty doživotní penze	545	964	1.383
Daňová úleva	0	13.500	27.000

Zdroj: Vlastní úprava s použitím kalkulačky <http://www.sfinance.cz/osobni-finance/penzijni-pripojisteni/kalkulator-penzijniho-pripojisteni/>

Z předcházejících příkladů vyplývá, že je dobré začít spořit, co nejdříve. Mé příklady jsou pouze ilustrativní, a tudíž nepočítají s tím, že si někdo mění například výši příspěvku v průběhu doby spoření.

Domnívám se, že je běžné, že si mladí lidé – studenti – spoří na začátku svého penzijního připojištění méně a v průběhu svého života výši měsíčního příspěvku zvyšují. Obecně se doporučuje, aby si člověk spořil alespoň 10 % svých příjmů. Je však zřejmé, že někteří lidé si nemohou dovolit spořit takovou částku, proto považují za dobré, pokud si člověk spořil alespoň tolik, kolik mu jeho výše příjmů dovolí, neboť i tímto způsobem dokazuje, že myslí na budoucnost a není mu lhostejné, jak ve stáří bude žít.

V naší zemi lidé přistupují spíše k výplatě jednorázového vyrovnání než k pobírání doživotní měsíční penze, neboť nemají našetřené ještě dostatečné množství finančních prostředků, aby jejich měsíční penze dosahovalo jimi požadované úrovně.

4 Srovnání a vyhodnocení analýzy

Pro svou analýzu jsem si vybrala 5 penzijních fondů z 10 penzijních fondů, které působí v současné době na trhu penzijního připojištění v České republice.

Penzijních fondů, které nabízejí jako svůj produkt penzijní připojištění se státním příspěvkem, je poměrně hodně a otázkou zůstává, který z těchto fondů je se svým produktem pro nás nejvhodnější.

Převážná část penzijních fondů je dnes již ekonomicky stabilní, vybavená dobře školenými pracovníky, kteří působí v oblastech, jako jsou provoz, informatika či styk s klienty. O ekonomické stabilitě můžeme hovořit i díky tomu, že většina penzijních fondů patří do určité silné finanční skupiny většinou mezinárodního formátu.

4.1 Porovnání vybraných ukazatelů

Pro většinu občanů hraje hlavní roli při výběru penzijního fondu možná míra zhodnocení peněžních prostředků, kterou daný penzijní fond nabízí. Míra zhodnocení se každý rok vyvíjí a je důležité sledovat její vývoj v uplynulých letech. Míra zhodnocení není ale jediným ukazatelem, kterým bychom se měli při výběru nejlepšího produktu penzijního připojištění řídit.

Podle čeho si vybrat nejvhodnější penzijní fond a jeho penzijní připojištění?¹⁸
Mezi základní ukazatele stability penzijního fondu by kromě výše podílů na výnosech měly patřit tyto parametry:

- celková hodnota spravovaných aktiv,
- vlastní kapitál,
- hospodářský výsledek,
- počet aktivních účastníků,
- podíl penzijního fondu na trhu penzijního připojištění,
- rozdělení portfolia penzijního fondu mezi jednotlivé nástroje, které umožňuje zákon.

¹⁸ ŠULC, J. *Penzijní připojištění*. 2. aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: Grada, 2004. 196 s. ISBN 80-247-0772-1., str. 122

Hodnota vlastního kapitálu dává určitou představu o určité kapitálové přiměřenosti. Jedná se vlastně o poměr, v jakém jsou kryty závazky vůči účastníkům penzijního připojištění, které v podstatě náleží akcionářům penzijního fondu. Důležitými ukazateli jsou proto také kromě výše základního kapitálu, výše rezervního fondu, rezervy a opravné položky k potencionálním rizikům, které plynou z investování penzijního fondu, ostatní fondy ze zisku a ostatní kapitálové fondy.

Dalšími podstatnými informacemi mohou být nerozdělený zisk z minulých let, příp. ztráta, které mohl penzijní fond dosáhnout.

Součet těchto všech hodnot nám ukazuje, jaké je v penzijním fondu „kapitálové zajištění“ prostředků účastníků.

Následující tabulka obsahuje 5 vybraných penzijních fondů a jejich základní ekonomické ukazatele, kterými jsou výše základního kapitálu, vlastní kapitál celkem, prostředky účastníků, aktiva celkem, hospodářský výsledek, počet aktivních účastníků, podíl, který má daný penzijní fond na trhu penzijního připojištění.

Tabulka 4. 1 Vybrané penzijní fondy a jejich základní ukazatele za rok 2009

Penzijní fond	Základní kapitál (v tis. Kč)	Vlastní kapitál celkem (v tis. Kč)	Prostředky účastníků (v mil. Kč)	Aktiva celkem (v tis. Kč)	Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	Počet aktivních účastníků	Podíl na trhu (v %)
Allianz PF	60.000	800.056	7.959	8.853,746	251.099	143.275	3,2
AXA PF	398.501	2.029.760	33.139	35.486,194	790.469	526.744	11,78
Generali PF	50.000	195.555	2.120	2.335,347	52.015	46.188	1,03
ING PF	50.000	915.959	22.726	23.857,682	21.255	442.259	9,89
PF České pojišťovny	213.700	3.018.006	47.82	51.366,237	619.011	1.160.915	25,96

Zdroj: vlastní úprava

Jak jsem již zmiňovala na začátku této kapitoly, pro účastníka bývá důležitým kritériem při výběru konkrétního penzijního fondu a jeho produktu penzijního připojištění **zhodnocení jeho vložených prostředků.**

Následující tabulka ukazuje zhodnocení prostředků účastníků ve vybraných penzijních fondech, které byly připsány na jejich účet od roku 2000 až do roku 2009.

Tabulka 4.2 Zhodnocení prostředků účastníků v letech 2000 – 2009 (v %)

Penzijní fond	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Průměrný výnos fondu
Allianz PF	3,8	4,36	3,71	3,00	3,00	3,00	3,11	3,05	3,00	3,00	3,303
AXA PF	4,1	4,25	3,41	3,36	3,1	3,7	2,5	2,2	0,00	2,00	2,862
Generali PF	3,6	4,6	4,1	3,00	3,00	3,81	3,74	4,10	2,00	2,4	3,435
ING PF	4,4	4,8	4,0	4,0	2,5	4,2	3,6	2,5	0,04	0,1	3,014
PF České pojišťovny	4,5	3,8	3,2	3,1	3,5	3,8	3,3	2,4	0,20	1,20	2,900

Zdroj: vlastní úprava

Jak vyplývá z tabulky 4.2, nejlepšího průměrného výnosu za uplynulých 10 let dosáhl Generali penzijní fond, na 2. místě se umístil Penzijní fond Allianz, na 3. místě se umístil ING penzijní fond, který stejně jako předchozí dva penzijní fondy dosáhl průměrného zhodnocení přes 3 %. Na předposledním místě se umístil PF České pojišťovny a poslední místa dosáhl AXA PF.

Pokud se podíváme na zhodnocení za rok 2009 (poslední dosud známé), pak z dostupných informací vyplývá, že nejvyššího zhodnocení dosáhl Allianz PF, který si udržel zhodnocení finančních prostředků ve stejné výši jako v předcházejícím roce. Na 2. místě se umístil Generali penzijní fond, který ale dosáhl vyššího zhodnocení oproti roku 2008. Naopak velice nízké zhodnocení bylo připsáno účastníkům PF České pojišťovny a ING penzijního fondu, i když oba tyto fondy si také oproti předchozímu roku, co se týká výše zhodnocení finančních prostředků, polepšily.

Pokud chceme zjistit, reálné zhodnocení či znehodnocení námi vložených peněžních prostředků, nesmíme opomenout odečíst výši inflace v daném roce.

Tabulka 4.3 Průměrná míra inflace v % v letech 2000 až 2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Míra inflace	3,9	4,7	1,8	0,1	2,8	1,9	2,5	2,8	6,3	1,0

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace

Tabulka 4.4 Reálné zhodnocení peněžních prostředků v % v letech 2000 až 2009

Penzijní fond	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Allianz PF	-0,1	-0,34	1,91	2,9	0,2	1,1	0,61	0,25	-3,3	2,00
AXA PF	0,2	-0,45	1,61	3,26	0,3	1,8	0	-0,6	-6,3	1,00
Generali PF	-0,3	-0,1	2,3	2,9	0,2	1,91	1,24	1,3	-4,3	1,4
ING PF	0,5	0,1	2,2	3,9	-0,3	2,3	1,1	-0,3	-6,26	-0,9
PF České pojišťovny	0,6	-0,8	1,4	3,0	0,7	1,9	0,8	-0,4	-6,1	0,20

Zdroj: vlastní úprava

Z tabulky 4.4 jasně vyplynulo, že největšího reálného zhodnocení dosahovali penzijní fondy v roce 2003. Naopak v posledních třech letech fondy na své reálné hodnotě ztrácely. Tato skutečnost se mohla projevit vzhledem k světové hospodářské krizi, která postihla také Českou republiku.

Za poslední zkoumaný rok 2009 dosáhla míra inflace 1,0 %. Ke zhodnocení vložených prostředků došlo téměř ve všech vybraných penzijních fondech. K reálnému znehodnocení došlo pouze u penzijního fondu ING, který vykázal nižší zhodnocení, než byla míra inflace a to o 0,9%. Ostatní vybrané penzijní fondy zhodnotily peněžní prostředky ve větší míře, než byla míra inflace.

V případě portfolia je důležité se zejména zaměřit na zastoupení jednotlivých investičních nástrojů, tzn., měli bychom věnovat pozornost tomu, v jaké hodnotě jsou zastoupeny akcie a podílové listy, případně v jaké hodnotě jsou zastoupeny investice do nemovitostí. Tyto druhy investic bývají poměrně rizikové, neznamena to však automaticky, že jsou špatné. Penzijnímu fondu mohou přinést vyšší výnos. Při jejich vyšším zastoupení je však zřejmé, že se penzijní fond zaměřuje spíše na rizikovější investiční strategii.

Tabulka 4.5 Struktura portfolia penzijních fondů v % k 31. 12. 2009

Penzijní fond	Dluhopisy	Pokladniční poukázky	Akcie	Podílové listy	Nemovitosti	Termínované vklady	Jiná umístění ¹⁹
Allianz PF	97,8	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	0,0
AXA PF	77,4	0,3	3,3	3,2	5,5	9,8	0,5

¹⁹ Položka jiná umístění zahrnuje komodity, cenné movitosti jako např. obrazy, sbírky apod.

Penzijní fond	Dluhopisy	Pokladniční poukázky	Akcie	Podílové listy	Nemovitosti	Termínované vklady	Jiná umístění ²⁰
Generali PF	91,1	0,0	4,4	0,4	0,4	3,8	0,0
ING PF	85,9	5,6	0,0	0,0	0,0	8,6	0,0
PF České pojišťovny	87,3	0,0	1,6	4,8	0,0	6,1	0,2

Zdroj: vlastní úprava na základě informací z <http://www.apfcr.cz/cs/vybrane-ekonomicke-ukazatele/ekonomicke-ukazatele-penzijnich-fondu-apf-cr-za-rok-2009.html>

Struktura portfolia penzijních fondů je pouze pomocným ukazatelem. Dle mého názoru není mnoho účastníků, kteří by se zajímali o přesnou strukturu portfolia daného penzijního fondu a jeho investiční strategii.

Tento ukazatel nám však může pomoci při porovnání jednotlivých penzijních fondů. Jak jsem se již zmínila na začátku této kapitoly, pokud bereme v úvahu složení portfolia fondu, mělo by nás zajímat především umístění finančních prostředků do akcií, podílových listů a nemovitostí.

Na základě těchto informací by byl nejrizikovějším penzijním fondem AXA Penzijní fond, dále by se umístil PF České pojišťovny následovaný Generali penzijním fondem. Nejbezpečnějšími fondy by byly Allianz a ING penzijní fondy, které nemají investovány žádné finanční prostředky v těchto oblastech.

Při výběru penzijního fondu budou hrát také roli mimoekonomické ukazatele, kterými jsou např. dostupnost poboček a distribuční sítě vybraného penzijního fondu, kvalita a rozsah doplňkové nabídky, kvalita a spokojenost se spoluprací s daným fondem

Kromě stability penzijního fondu by nás měla také zajímat jeho **ekonomická výkonnost**.

Významnými ukazateli ekonomické výkonnosti jsou:²¹

- objem čistého zisku vůči součtu příspěvků účastníků, státních příspěvků a výnosů, které byly v předchozích letech rozepsány účastníkům,
- objem provozních nákladů vůči součtu příspěvků účastníků, státních příspěvků a v předchozích letech rozepsaných výnosů.

²⁰ Položka jiná umístění zahrnuje komodity, cenné movitosti jako např. obrazy, sbírky apod.

²¹ ŠULC, J. *Penzijní připojištění* 2. aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: Grada, 2004. 196 s. ISBN 80-247-0772-1., str. 122 - 123

Dalšími pomocnými ukazateli při výběru penzijního fondu mohou být:

- akcionářská struktura penzijního fondu,
- depozitář penzijního fondu,
- auditor,
- externí správci portfolia.²²

4.2 Srovnání jednotlivých fondů a jejich produktů

Na základě výše uvedených informací lze provést porovnání vybraných penzijních fondů.

Zhodnocení penzijních fondů je prováděno na základě mnou vybraných kritérií, kterými jsou:

- základní kapitál,
- vlastní kapitál celkem,
- celková aktiva,
- hospodářský výsledek,
- počet aktivních účastníků,
- výnos fondu,
- průměrný výnos fondu,
- rizikovost portfolia.

Vybrané ukazatele jsou zpracovány za rok 2009, kromě ukazatele průměrný výnos fondu, který je brán za období 2000 až 2009.

Aby bylo možné provést porovnání, přiřadila jsem každému fondu podle jeho umístění určitý počet bodů v rozsahu 100 až 20 a následně jsem jednotlivým kritériím přiřadila procentní ohodnocení podle důležitosti. Nejvyšší procentní ohodnocení mají kritéria počet účastníků a výnos fondu, naopak nejméně výše základního kapitálu (z důvodu limitované výše zákonem o penzijním připojištění) a rizikovost portfolia.

²² Akcionářská struktura, depozitář penzijního fondu a auditor jsou u vybraných penzijních fondů popsány v 2. části diplomové práce Analýza vybraných produktů penzijního připojištění.

Tabulka 4.6 Bodová stupnice pro jednotlivé fondy:

Umístění	Počet bodů
1.	100
2.	80
3.	60
4.	40
5.	20

Zdroj: Vlastní úprava

V případě, že se více fondů dělí o umístění, např. o 1. až 2. místo, zvolila jsem průměr dosažených bodů z těchto umístění, tzn. pro tento případ je průměr $(100+80)/2 = 90$ bodů, které získává každý fond. Stejný postup je i u dalších umístění. Tyto získané body jsem následně přepočítala procenty, která jsou přidělena jednotlivým kritériím. To znamená, pokud některé kritérium má stanovenou váhu 15 % a daný penzijní fond získá u tohoto kritéria např. 100 bodů, po přepočtu získává těchto bodů pouze 15.

Tabulka 4.7 Procentní přiřazení jednotlivým kritériím

Kritérium	Počet procent	Maximum možných bodů po přepočtení
Základní kapitál	5	5
Vlastní kapitál celkem	10	10
Celková aktiva	10	10
Hospodářský výsledek	15	15
Počet aktivních účastníků	20	20
Výnos fondu	20	20
Průměrný výnos fondu	15	15
Rizikovost portfolia	5	5
Celkem	100	100

Zdroj: Vlastní úprava

Tabulka 4.8 Hodnocení vybraných penzijních fondů podle vybraných ukazatelů, část 1.

Penzijní fond	Základní kapitál (v tis. Kč)	Počet bodů	VK celkem (v tis. Kč)	Počet bodů
Allianz PF	60.000	60	800.056	40
AXA PF	398.501	100	2.029.760	80
Generali PF	50.000	30	195.555	20
ING PF	50.000	30	915.959	60
PF České pojišťovny	213.700	80	3.018.006	100

Zdroj: vlastní úprava

Z tabulky 4.8 lze vyvodit, že pouze Generali PF a ING PF mají základní kapitál ve výši, která je stanovena zákonem o penzijním připojištění. Ostatní porovnávané fondy mají větší základní kapitál než je povinnost podle zákona.

Největším vlastním kapitálem disponuje PF České pojišťovny, naopak nejmenším Generali PF.

Tabulka 4.9 Hodnocení vybraných penzijních fondů podle vybraných ukazatelů, část 2.

Penzijní fond	Aktiva celkem (v tis. Kč)	Počet bodů	Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	Počet bodů	Počet účastníků	Počet bodů
Allianz PF	8.853,746	40	251.099	60	143.275	40
AXA PF	35.486,194	80	790.469	100	526.744	80
Generali PF	2.335,347	20	52.015	40	46.188	20
ING PF	23.857,682	60	21.255	20	442.259	60
PF České pojišťovny	51.366,237	100	619.011	80	1.160.915	100

Zdroj: vlastní úprava

Z tabulky 4.9 lze vyčíst, jakými disponují penzijní fondy aktivy (a pasivy), protože musí platit stejně jako u jiných obchodních společností, že aktiva se rovnají pasivům. Největší aktiva má také fond s největším počtem účastníků. Dalo by se říci, že velikost aktiv odpovídá počtu účastníků, tzn. penzijní fond s největším počtem účastníků má také největší aktiva.

Penzijní fond České pojišťovny má již přes 1,1 mil. účastníků, což je více než $\frac{1}{4}$ z celkového počtu účastníků na trhu penzijního připojištění. Naopak nejméně účastníků má Generali PF, který má podíl na trhu pouze ve výši 1,03 %.

Nejlepšího hospodářského výsledku dosáhl v roce 2009 AXA penzijní fond, na 2. místě se umístil penzijní fond České pojišťovny. Naopak nejhorší hospodářský výsledek vykázal ING penzijní fond.

Tabulka 4.10 Hodnocení vybraných penzijních fondů podle vybraných ukazatelů, část 3.

Penzijní fond	Průměrný výnos fondu (v %)	Počet bodů	Výnos 2009 (v %)	Počet bodů	Rizikovitost portfolia	Počet bodů
Allianz PF	3,303	80	3,00	100	0,0	90
AXA PF	2,862	20	2,00	60	12,0	20
Generali PF	3,435	100	2,4	80	5,2	40
ING PF	3,014	60	0,1	20	0,0	90
PF České pojišťovny	2,9	40	1,20	40	6,4	60

Zdroj: vlastní úprava

Nejvyššího průměrného výnosu dosáhl Generali PF, který je sice nejmenším fondem podle počtu účastníků, ale dosahuje v průměru nejvyššího výnosu. Spolu s Allianz penzijním fondem dosáhl poměrně vysokého zhodnocení i v roce 2009. Pokud bychom se podívali na reálné zhodnocení finančních prostředků, tak je vidět, že oba tyto fondy ještě spolu s penzijním fondem AXA reálně zhodnocovali vložené prostředky účastníků (reálné zhodnocení viz. tabulka 4.4). Naopak ING penzijní fond dosáhl v roce 2009 nízkého zhodnocení a vložené prostředky byly díky inflaci ve výši 1,0 % reálně znehodnoceny (viz. tabulka 4.4).

Jak již bylo několikrát zmíněno, rizikovitost portfolia nepatří mezi nejdůležitější ukazatele, podle kterých si vybíráme penzijní fond. Pro svou diplomovou práci jsem však zvolila také toto kritérium, abych ukázala, který penzijní fond volí rizikovější a který konzervativnější strategii. Sečetla jsem jednotlivé procentní hodnoty, které fondy investují do rizikových investičních nástrojů. Zaměřila jsem se na procentní podíl akcií, podílových listů a investic do nemovitostí.

Tabulka 4.10 Přepočtený počet bodů vybraných ukazatelů – část 1.

Penzijní fond	Přepočtený počet bodů				
	Základní kapitál	Vlastní kapitál	Aktiva celkem	HV	Součet bodů
Allianz PF	3	4	4	9	20
AXA PF	5	8	8	15	36
Generali PF	1,5	2	2	6	11,5
ING PF	1,5	6	6	3	16,5
PF České pojišťovny	4	10	10	12	36

Zdroj: Vlastní úprava

Tabulka 4.11 Přepočtený počet bodů vybraných ukazatelů – část 2.

Penzijní fond	Přepočtený počet bodů				
	Výnos 2009	Rizikovitost portfolia	Průměrný výnos fondu	Počet účastníků	Součet bodů
Allianz PF	20	4,5	12	8	44,5
AXA PF	12	1	3	16	32
Generali PF	16	2	15	4	37
ING PF	4	4,5	9	12	29,5
PF České pojišťovny	8	3	6	20	37

Zdroj: Vlastní úprava

Celkový součet bodů a pořadí penzijních fondů je zaznamenáno v následující tabulce. Penzijní fondy jsou seřazeny abecedně a v posledním sloupci je uveden celkový dosažený počet bodů.

Tabulka 4.12 Celkové hodnocení vybraných fondů

Penzijní fond	Body část 1.	Body část 2.	Celkový součet	Pořadí
Allianz PF	20	44,5	64,5	3.
AXA PF	36	32	68,0	2.
Generali PF	11,5	37	48,5	4.
ING PF	16,5	29,5	46,0	5.
PF České pojišťovny	36	37	73,0	1.

Zdroj: vlastní úprava

4.3 Vyhodnocení analýzy

Jak můžeme určit z předchozích propočtů, vybrané penzijní fondy se umístily v následujícím pořadí.

Tabulka 4.13 Konečné pořadí penzijních fondů po provedené analýze

Pořadí	Penzijní fond	Počet bodů
1.	PF České pojišťovny	73
2.	AXA PF	68
3.	Allianz PF	64,5
4.	Generali PF	48,5
5.	ING PF	46

Zdroj: Vlastní úprava

Penzijní fond České pojišťovny se umístil na 1. místě, zejména díky ukazatelům vlastního kapitálu, sumě celkových aktiv, hospodářského výsledku a počtu účastníků. Tento penzijní fond je největší, co se týká celkového podílu jednotlivých fondů na trhu a je tudíž logické, že disponuje největšími aktivy a největším vlastním kapitálem a díky velkému počtu účastníků, dosahuje druhého nejvyššího zisku z vybraných penzijních fondů.

Penzijní fond AXA skončil na 2. místě. Tento penzijní fond má z vybraných penzijních fondů největší základní kapitál, dosáhl za rok 2009 nejlepšího hospodářského výsledku a má přes 0,5 mil. účastníků.

Allianz penzijní fond patří mezi menší penzijní fondy zejména, co se týká počtu účastníků. Tento penzijní fond dosahuje v průměru velmi vysokého zhodnocení. Jeho průměrný výnos je přes 3 % a jako jediný z vybraných penzijních fondů si 3 % zhodnocení udržel také v roce 2009.

Na předposledním místě se umístil Generali penzijní fond. Tento penzijní fond má nejmenší počet účastníků a tudíž má také nejmenší podíl na trhu penzijního připojištění. Na druhou stranu dosahuje nejvyššího průměrného zhodnocení za posledních 10 let, kdy se toto zhodnocení pohybovalo kolem 3,4 %. V roce 2009 dosáhl zhodnocení 2,4 %, které také není vůbec špatným výsledkem.

ING PF skončil v mé analýze na posledním místě. I když dosáhl tento penzijní fond průměrného zhodnocení také něco málo přes 3 % za posledních 10 let, je třeba podotknout, že za poslední dva roky došlo k výraznému snížení. Společně s Allianz fondem má ale ING PF nejbezpečnější strategii, co se týká rozložení portfolia rizikových produktů, kterými jsou akcie, podílové listy a investice do nemovitostí.

Toto pořadí vzniklo na základě mnou zvolených kritérií. Nebylo by určitě správné tvrdit, že tato kritéria jsou pro všechny účastníky závazná.

Výše uvedená analýza může být návodem, jak postupovat při výběru penzijního fondu. Každý účastník nebo budoucí účastník penzijního připojištění si musí sám zvolit, která kritéria při rozhodování o konkrétním penzijním fondu a jeho produktu jsou pro něj důležitá.

Pokud se účastníkovi zdá, že penzijní fondy jsou téměř shodné, určitě se podívá také na to, jaké nadstandardní služby mu daný penzijní fond poskytne. Jak již bylo zmíněno v druhé části diplomové práce, může se jednat například o slevy na životní pojištění, možnost přístupu ke svému účtu penzijního připojištění přes internet, či sběr bonusových bodů prostřednictvím karet, které penzijní fond vydává.

4.4 Důchodová reforma

Českou republiku čeká velká důchodová reforma, která by měla odstartovat v lednu 2013. Přispívání na penzi by však mělo stále fungovat na dobrovolném principu.

Hlavní rozdíl oproti dosavadnímu systému spočívá v tom, že lidé by neodváděli stávajících 28²³ procent hrubé mzdy na důchodové pojištění jak je tomu dnes, ale mohli by odvádět 25 procent mzdy a zbývajících 3 procenta by se odváděly do soukromého penzijního fondu za podmínky, že účastník odvede další minimálně 2 % ze základu pro výpočet odvodu na sociální pojištění.

Vláda také schválila, že v rámci mezigenerační solidarity bude možné, aby děti odváděly 1 % hrubé mzdy (vyměřovacího základu) vůči svým rodičům, kteří jsou již ve starobním důchodu.²⁴

²³ pojištění zaměstnance a pojištění zaměstnavatele

²⁴ <http://www.mpsv.cz/cs/10450>

Zda vstoupit do nového systému nebo ne, se musí lidé mladší 35 let rozhodnout do dosažení tohoto věku. Vstup do tohoto systému je však nevratný. Pokud se jednou rozhodnu pro vstup, již není možné ze systému vystoupit.

Lidé, kteří jsou starší 35 let, se budou muset rozhodnout do 31. 12. 2012, jestli se chtějí účastnit nového systému nebo zůstanou v systému stávajícím a budou i nadále spoléhat na stát nebo si budou na svůj důchod spořit prostřednictvím penzijního připojištění.

V souvislosti s důchodovou reformou dojde také ke změnám v oblasti sazeb DPH. Od 1. ledna 2012 budou v naší zemi stále 2 sazby, přičemž snížená sazba se zvýší ze současných 10 % na 14 %, základní sazba zůstane zachována. Od 1. 1. 2013 bude v České republice pouze jedna sazba DPH a to ve výši 17,5 %.

Co tato reforma znamená pro penzijní připojištění? Zatím se předpokládá, že by běžely tyto dva systémy současně, protože oba jsou založeny na dobrovolnosti, mělo by být jenom na každém z nás, co si zvolí. Není ani vyloučeno, že by člověk nemohl mít penzijní spoření se státním příspěvkem a také zároveň přispívat do soukromých penzijních fondů. Otázkou však je, co udělá se současnými daňovými zvýhodněními penzijního připojištění nových zákon o daních z příjmů, který by měl začít platit v roce 2013.

5 Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zabývala analýzou penzijního připojištění se státním příspěvkem na trhu penzijního připojištění v České republice.

Otázka penzijního připojištění je i v současné době (duben 2011) stále velice důležitá. Délka života se neustále prodlužuje a rodí se stále méně dětí. Kombinace těchto dvou faktorů způsobuje, že stát má stále méně peněz na výplatu důchodů. Lidé si musí uvědomit, že stát nebude mít neustále dostatek finančních prostředků, aby jim zajistil důstojné dožití, a proto si musí začít spořit nejlépe v co nejnižším věku, aby mohli po odchodu do důchodu čerpat své úspory a důstojně dožít.

V úvodu práce jsem se zabývala vysvětlením teoretických pojmů souvisejících s penzijním připojištěním, nemohla jsem samozřejmě opomenout daňový dopad, který tento produkt přináší. Jak vyplynulo z ilustrativního příkladu, pro účastníka je daňově nejvýhodnější, pokud si spoří částku ve výši 1.500 Kč, kdy dochází k úspoře na dani ve výši 1.800 Kč ročně, pokud si účastník spoří alespoň 500 Kč měsíčně, získává od státu maximální státní příspěvky, které činí 150 Kč měsíčně.

Cílem práce byla analýza vybraných penzijních fondů a jejich produktu. Ve druhé části práce jsem si vybrala penzijní fondy a jejich produkt, které jsem dále analyzovala. Penzijní připojištění přináší řadu výhod, které jsou společné pro všechny penzijní fondy, jedná se například o možnost daňového zvýhodnění či připisování státních příspěvků. V práci jsem neopomněla zmínit také nevýhody, které jsou s tímto produktem spojené (dlouhodobost spoření, nízké zhodnocování vložených prostředků). Pro každého účastníka je důležitá výsledná velikost naspořené částky. Pro názornou ukázkou jsem v práci počítala výslednou velikost jednorázového vyrovnání a velikost doživotní penze. Je opět potřeba zdůraznit, že výsledek je pouze orientační, protože nelze dopředu odhadnout, jaká bude v roce výplaty míra zhodnocení vložených prostředků, jaká bude technická úroková míra a nelze odhadnout, zda-li se budou měnit úmrtnostní tabulky pro muže a ženy, ze kterých se při výpočtu penze vychází.

Každý účastník má právo vybrat si podle něho nejlepší produkt, který nejlépe uspokojí jeho požadavky. Jako kritérium pro výběr nemusí zvolit pouze velikost penzijního fondu podle počtu účastníků, velikosti aktiv či míru zhodnocení vložených prostředků, i když toto je dle mého názoru jedno z nejdůležitějších kritérií, ale také se může zaměřit na portfolio

investic penzijního fondu a podle něj odvodit strategii investování fondu. Dalšími jistě významnými faktory jsou velikost distribuční sítě tohoto produktu a doplňkové služby, o kterých jsem se již zmiňovala, které mohou účastníkovi penzijního připojištění přinést určité bonusy, možnost kontrolovat svůj účet prostřednictvím internetu, ochota a vstřícnost při řešení problémů s penzijním připojištěním. Podle ekonomických kritérií zvítězil Penzijní fond České pojišťovny, je to největší penzijní fond na našem území. Pro mnohé účastníky budou ale jistě zajímavé menší penzijní fondy, které nemají tak silné zastoupení účastníků, ale jejich míra zhodnocení se pohybuje na vysoké úrovni a tyto penzijní fondy, nabízejí také řadu doplňkových služeb, které mohou hrát významnou roli při rozhodování o výběru penzijního fondu.

V souvislosti s očekávanou důchodovou reformou, je otázkou, jaký osud čeká současné penzijní připojištění se státním příspěvkem. Zatím stále není zcela jasné, jak bude reforma probíhat, jaké soukromé fondy budou na našem trhu zřízeny. Proto by se lidé i dneska neměli bát o současný produkt penzijního připojištění a měli by začít myslet na stáří, co nejdříve. Čím dříve začneme na důchod spořit, tím lépe.

Seznam použité literatury

a) literatura

CIPRA T. *Penzijní pojištění a jeho výpočetní aspekty* 1.vyd. Praha:HZ Editio, 1996. 234s. ISBN 80-86009-04-1

DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví* 3. přeprac. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

PŘIB, J. *Kdy do důchodu a za kolik*. 11. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3292-3.

ŠULC, J. *Penzijní připojištění*. 2. aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: Grada, 2004. 196 s. ISBN 80-247-0772-1.

b) zákony a další právní předpisy

Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

c) internetové zdroje

<http://www.apfcr.cz/>

<http://www.aegon.cz/cs/Domu/>

<http://www.allianz.cz/>

<http://www.axa.cz/>

<http://www.csobpf.cz/cz/>

<http://www.csobpf.cz/cz/>

<http://www.czso.cz/>

<http://www.generalipf.cz/>

<http://www.ing.cz/cz/>

<http://www.mfcr.cz/>

www.mpsv.cz

<http://www.pfcs.cz/>

<http://www.pfcp.cz/>

<http://www.pfkb.cz/>

<http://www.sfinance.cz/>

Oficiální server Asociace penzijních fondů ČR

Oficiální server AEGON penzijní fond, a. s.

Oficiální server Allianz penzijní fond, a. s.

Oficiální server AXA penzijní fond, a. s.

Oficiální server ČSOB penzijní fond Progres, a. s.

Oficiální server ČSOB penzijní fond Stabilita, a. s.

Oficiální server Českého statistického úřadu

Oficiální server Generali penzijní fond, a. s.

Oficiální server ING penzijní fond, a. s.

Oficiální server Ministerstva financí České republiky

Oficiální server Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky

Oficiální server penzijní fond České spořitelny, a. s.

Oficiální server penzijní fond České pojišťovny, a. s.

Oficiální server penzijní fond Komerční banky

Finanční portál internetového vyhledávače Seznam.cz

d) internetové články

Historie a vznik penzijního připojištění [cit.2010-04-27], dostupný z www: <<http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=275>>

Penzijní připojištění se státním příspěvkem [cit.2010-04-27], dostupný z www: <<http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=279>>

Nížší odvody, soukromé pojištění. Co přináší důchodová reforma [cit. 2011-22-02], dostupný z www: <http://ekonomika.idnes.cz/nizsi-odvody-soukrome-sporeni-co-prinasi-duchodova-reforma-plc-/ekonomika.aspx?c=A110219_1535283_ekonomika_vem>

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne ...29. 4. 2011.....

Lenka Proskeová

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

U Hřbitova 21, Opava 6, 747 06

.....